Anul XXVII Noemvrie 1937 Nr. 11

REVISTA TEOLOGICĂ

ORGAN PENTRU ŞTIINŢA ŞI VIAŢA BISERICEASCĂ

Redactor: Prof. GRIGORIE T. MARCU

CU FAŢA LA INAMIC!

Dăm acestui fascicol al „Revistei Teologice" o destinaţie specială, pe care am stilizat-o lapidar în fruntea sumarului său: *Contra sectelor.*

Problema sectelor ne zăcea de mult la inimă. Am agitat-o mereu aici, ca ortodocşi şi ca români. Vrem de astă dată să-i dăm proporţii. Nu mai mari decât cele pe cari le are realmente. Problema sectelor ţine pe de altă parte de preocupările esenţiale ale „Revistei Teologice", pe care Cel ce ne-a dat-o la 1907 a vrut-o să fie un „organ pentru ştiinţa şi viaţa bisericească". Drept aceea, cititorul care va ispiti cu sârguinţă paginile acestui fascicol, va putea constata singur cum se îmbină în ele aceste două elemente programatice ale revistei noastre.

In sfârşit, problema sectelor, nouă celor de dincoace de Carpaţi, ne este mai apropiată în timp şi în spaţiu. Doar aici în Ardeal s'au cuibărit, din graţia vecinilor dela vest, cei dintâi semănători ai anarhiei religioase. Şi tot aici primejdia sectelor e mai acută decât în oricare altă parte a binecuvântatului pământ românesc.

Nimic mai firesc deci decât ca tot aici să se ducă cea mai înteţită luptă antisectară. Căci orice acţiune provoacă o reacţiune direct proporţională cu gradul de intensitate al celei dintâi. Aşa-i normal. Şi logic.

In slujba acestei lupte — pe care o doreşte cât mai aprigă şi cât mai metodic susţinută — „Revista Teologică" pune fascicolul acesta, cu dorinţa curată de-a fi multora cât mai folositoare poveţele lui. Truda ei, suntem siguri, nu

va fi zadarnică. Rugul deșteptării noastre românești și creștinești arde în atâtea laturi ale țării. O știm. „Revista Teologică" vrea să vadă vâlvătaia lui înălțându-se până la cer, vrea să știe toți ochii proptiți pe coama acestei coloane de foc pe care sufletul românesc de pretutindenea o trântește'n calea primejdiilor ceasului de-acum.

Am ales pentru acest mănunchiu de scripturi antisectare un titlu de frondă: *Contra sectelor*. Vrem să fim bine înțeleși. El este o săgeată pe care o îndreptăm către inima rătăcirii sectare și ceva mai mult decât atât: un deget întins spre zarea încețoșată a zilei de mâine, pe care o vrem mai bună decât cea de azi. Indicăm primejdia și aticipăm căile cari ne vor duce la isbândă. Suntem cu fața îndreptată spre inamic. Avem îndăratul nostru atâtea bătălii câștigate. Comunismul, victimele superbului document „Nihil sine Deo", francmasoneria și literatura imorală s'au prăbușit una după alta sub osânda curajoasă și categorică a Bisericii Neamului. Am deprins gustul acțiunilor uriașe din faptele epocale cu care Sf. Sinod al Bisericii românești și-a îmbogățit dosarul lucrărilor ultimului an.

Presimțim că va urma la rând problema sectelor. Presimțim din unele manifestări de dată recentă ale Ierarhului care a fost purtătorul de cuvânt al Sf. Sinod în acțiunile pomenite. I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului, prin circulara nr. 8906 Bis. din 15 Sept. a. c., trimisă protopopilor și preoților Săi, a aruncat zarul: „Nu peste mult vom arăta într'o Circulară specială — scrie I. P. Sf. Sa — motivele îngrijorării noastre și ceeace trebue făcut pentru a preîntâmpina răspândirea sectelor."

Am vrea să vedem generalizată această stare de alarmă. Intreagă obștea dreptcredincioasă trebue întoarsă cu fața la inamic. Sf. Sinod, printr'o acțiune impunătoare care nu ne îndoim că va veni, va da prestanță și prestigiu luptei noastre împotriva acelora cari dintre noi au ieșit, dar nu erau dintre noi, căci de-ar fi fost dintre noi ar fi rămas cu noi... (I Ioan 2, 19).

Vedem aria năpădită de neghină cercetată de lucrători cu brațele sumese!

REDACȚIA

DOCTRINA BAPTISTĂ DESPRE MÂNTUIRE [1]

De Preot ILARION V. FELEA
Profesor la Academia teologică, Cluj

După doctrina despre Dumnezeu unul în fiinţă şi întreit în persoane, care e identică cu a creştinilor ortodocşi, mărturisirea credinţei baptiste se opreşte la doctrina despre păcat şi mântuire.

I. Despre păcat nu învaţă nimic nou în afară de protestantism. Cred şi baptiştii că omul a fost făcut după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, cu scopul de a trăi fericit în comunitate cu Dumnezeu. Dar prin ispita Satanei omul a păcătuit, a devenit neascultător şi a căzut în moartea trupească şi sufletească. „De aceea toţi urmaşii lui sunt din natură incapabili şi fără de plăcere pentru orice lucru bun, capabili şi dispuşi la orice lucru rău".[2]

Invăţătura aceasta despre păcat este o moştenire din antropologia protestantă. Exagerarea ei constă în credinţa corupţiei radicale a firii omeneşti, ceeace nu corespunde nici adevărului biblic, nici adevărului raţional.

Faţă de doctrina baptistă, Biserica ortodoxă învaţă că prin căderea primei părechi de oameni, nu s'a corupt radical firea omului, ci numai s'a alterat. Prin păcătuire chipul şi asemănarea lui Dumnezeu nu a dispărut, în om, numai s'a întunecat; nu s'a desfiinţat, ci s'a diminuat. Dacă stricăciunea ar fi fost radicală, omul ar fi rămas un simplu animal, fără nici o urmă a icoanei lui Dumnezeu în el. Ori Biblia şi istoria culturii omeneşti ne arată că pe lângă rău, omul a fost capabil şi de puţin bine, ceeace în cazul că ar fi fost „din natură incapabil şi fără plăcere pentru orice lucru bun", ci numai spre rău, ar fi fost cu neputinţă

[1] Fragment din lucrarea *Critica ereziei baptiste*, care va apărea zilele acestea în „Seria Teologică" dela Sibiu.

[2] Mărturisirea credinţei creşt. botezaţi, Arad, 1927, p. 5–6.

orice progres şi orice cultură. Păgânismul este o alterare, o întunecare a conştiinţei umane. Atât. Af ăm şi în el urme de credinţă într'un Dumnezeu, în suflet şi nemurire, precum şi aprecieri dinstinctive asupra binelui şi a răului, a frumosului şi urâtului, a sacrificiului şi purificării, a adevărului şi a minciunii. In cazul corupţiei radicale a omului, toate acestea nu ar fi fost cu putinţă.

Baptismul afirmă că omul „din fire e păcătos", dar nu vorbeşte clar despre transmiterea păcatului strămoşesc, iar în ce priveşte pe copii, îi consideră fără păcate; în consecinţă, nu au lipsă de botez.

II. Despre mântuire, mărturisirea credinţei baptiste învaţă că „Dumnezeu a mântuit pe om de păcat şi de urmările păcatului prin Isus Hristos". El s'a întrupat şi ne-a răscumpărat prin sângele Său. Apoi s'a înălţat la cer, ne-a trimis pe Duhul Sfânt, mijloceşte pentru noi la Tatăl ca Arhiereu şi e cu noi până la sfârşitul veacurilor.[1]

Deosebirea între învăţătura creştină ortodoxă a mântuirii şi cea protestantă şi sectantă începe numai dela întrebarea: Cum devine omul părtaş mântuirii? Adecă: cum îşi însuşeşte omul harul mântuirii? De aci încolo deosebirea între ortodoxie şi protestantism este ca între cer şi pământ.

1. Protestantismul baptist vorbeşte despre mântuire ca despre un lucru abstract. Vorbeşte despre „teoriile"[2] mântuirii, ca şi când mântuirea ar fi o teorie sau o ipoteză, care cade sau se menţine deodată cu autorul ei. Nimic mai fals şi nimic mai superficial decât a vorbi „în teorii" despre mântuirea creştină.

„Teoria răscumpărării", teorie după baptistul E. Gill „fantastică" şi „bizară",[3] unanim crezută în primele zece veacuri ale bisericii, după baptişti, nu poate fi admisă,[4] deşi recunosc şi ei, că atunci când e vorba de mântuirea în Hristos „detaliile nu sunt clare".[5] Nu sunt clare pentru ceice croesc teorii noi despre mântuire. Pentru aceia însă cari stau pe temelia celor zece veacuri de ecumenicitate ale bisericii, e clară şi „teoria" şi „detaliile" ei. Dar când se

[1] Mărturisirea, op. cit. p. 7—8.
[2] E. Gill: Doctrinele Biblice, Bucureşti 1936, p. 133—135.
[3] Id. ib. p. 64 (in manuscris. In tipăritură partea aceasta e lăsată afară).
[4] Id. ib. p. 52 (in manuscris). [5] Id. ib. p. 66 (in manuscris).

ridică contra răscumpărării, baptismul se ridică nu numai contra Bisericii, ci şi contra Noului Testament, care vorbeşte foarte precis în o mulţime de locuri despre *răscumpărarea* oamenilor prin Hristos.[1]

Mântuirea, ca şi Evanghelia şi în general ca şi orice religie, înainte de a fi teorie, este o faptă. Este o viaţă care se trăeşte şi care pe lângă toate teoriile noastre despre ea merge înainte, moare ori viiază, dupăcum este dela oameni sau dela Dumnezeu.

Creştinătatea primară când vorbeşte despre mântuirea în Hristos, vorbeşte ca despre un har cu care omul este chemat să se împărtăşească, ca despre un bun pe care e chemat să-l guste, ca despre un lucru nevăzut care se dă omului în chipul unor lucruri şi lucrări văzute. Punctul acesta de credinţă este stâlpul de hotar dintre creştinismul apostolic şi dintre „teoriile" teologiei protestante „moderne".

2. Protestantismul baptist aminteşte, în legătură cu mântuirea, de mai multe noţiuni biblice, pe cari le ierarhizează dupăcum îi convine, ca de pildă noţiunile: întoarcere, credinţă, pocăinţă, regenerare, înviere, sfinţire, preservare, perseverare......[2] Noţiunele acestea, unele evident pot fi biblice, dar ele înşile încă nu spun totul în actul mântuirii. Ele sunt aspecte sau părţi din care se poate privi fapta mântuirii. Mântuirea o lucrează Dumnezeu, dar nu o face fără de om. Pentru a ne împărtăşi din bunul ei, se cer anumite condiţiuni. Cincisprezece veacuri creştinătatea a fost neclintită în recunoaşterea şi urmarea acestor condiţiuni, cari sunt: harul, credinţa, speranţa şi iubirea, cari se arată prin fapte. Toate aceste condiţiuni, nu merite, condiţiuni, au fost socotite şi sunt absolut necesare în actul mântuirii. *Din conlucrarea lor armonică dobândim noi mântuirea.* Harul nevăzut al Duhului Sfânt se împărtăşeşte oamenilor prin lucrarea văzută a celor şapte sfinte Taine, deopotrivă recunoscute şi practicate în biserica ortodoxă şi catolică, dela începutul creştinismului şi până astăzi. Ele au menirea de a spăla de păcate şi de a întări sufletul omului în urmarea unei vieţi sfinte. Credinţa este convingerea şi încredinţarea

---

[1] Mat. 20, 28; Romani 3, 23—24; I Cor. 7, 23; Gal. 3, 13; Ef. 1, 7; Col. 13, 14; I Tim. 2, 6; Tit 2, 14; Evrei 9, 15; Apoc. 5, 9.

[2] E. Gill, op. cit. p. 144 - 168.

absolută că răscumpărarea în Hristos, Evanghelia şi lucrarea celor şapte Taine sfinte sunt dela Dumnezeu şi ne duc — purificaţi — spre El. Faptele bune sunt partea omului în actul mântuirii. Ele confirmă vizibil opera harului şi puterea credinţei. Prin fapte bune se manifestă virtuţile teologice şi morale, prin ele rodeşte rugăciunea şi postul, prin ele vorbeşte decalogul lui Moise, predica Mântuitorului de pe munte, prin ele se arată caracterul creştinului renăscut şi întreagă iubirea faţă de Dumnezeu, precum şi întreagă îndurarea noastră trupească şi sufletească faţă de oameni.

3. Protestantismul şi pe urma lui baptismul, bazat pe interpretarea greşită a unor părţi din epistolele sf. ap. Pavel către Romani şi Galateni neagă necesitatea faptelor bune în actul mântuirii. E o „ceartă de vorbe" provocată de protestantismul sectant, pentru a aduce o desbinare în plus în creştinătate. Evident, consecinţele ei practice nu sunt cu nimic de folos nici moralităţii, nici creştinismului în general. Dacă „teoria" protestantă ar fi autentică, ar trebui desfiinţată în primul rând Evanghelia, care nu este altceva decât învăţătura şi religia faptei bune.

Este adevărat că sf. ap. Pavel vorbeşte despre credinţă în raport cu faptele. Dar nu se referă la faptele iubirii creştine, ci la faptele legii iudaice. Deosebirea este mare, ca între lumină şi întuneric, ca între formalismul fariseic al iudeilor şi între viaţa religioasă a dragostei. Dacă cetim cu atenţie scrierile sf. ap. Pavel şi dacă am admite teoria mântuirii numai prin credinţă, fără faptele iubirii creştine, atunci însuşi Pavel s'ar contrazice foarte grav în ceeace a scris şi ne-a rămas dela el. Dar, slavă Domnului, că acelaş apostol care scrie despre mântuirea numai prin credinţă, scrie cel mai minunat imn dragostei creştine,[1] dragoste care este faptă şi nu credinţă şi e veşnică ca Dumnezeu, nu trecătoare, cum e credinţa. Acelaş apostol, în aceeaş epistolă în care vorbeşte despre mântuirea prin credinţă, se complectează lămurind că e vorba de „credinţa lucrătoare prin dragoste".[2] Deci nu se poate despărţi una de alta, cum nu se poate despărţi trupul de suflet.[3] Judecata şi răsplata sufletului se va face după criteriul faptelor bune.[4] Ori dacă faptei

[1] I Cor. 13. [2] Gal. 5, 6.
[3] Iacob 5; vezi şi: Mat. 7, 19–21; 16, 27; Luca 16, 22–24; I Tim. 6, 18; Apoc. 20, 12–13. [4] Rom. 2, 6–13; Mat. 25; 7, 21.

creştineşti i se dă aşa mare însemnătate la judecata din urmă, cum i se poate nega orice rol în mântuire!?...

4. Mai spune protestantismul baptist, citând un verset din sf. ap. Pavel, că faptele bune de aceea nu au nici un rol în mântuire, pentruca omul să nu se laude cu ele. Foarte falsă este şi gândirea aceasta. Mântuirea este desigur lucrare dumnezeească. Meritul ei întreg este al Mântuitorului Hristos şi nu al oamenilor. Ea se dă gratuit, fără argint sau aur. Faptele bune nu au merit în mântuire, nefiind preţul mântuirii, dar sunt pârghia care ne ridică până la vrednicia de a primi harul mântuirii şi a gusta din rodul unei vieţi trăite în Hristos. Credinţa nu poate fi despărţită de fapte nici teoretic, nici practic. Orice credinţă vie se arată prin fapte. Nu există credinţă vie fără fapte, nici fapte bune fără credinţă. Faptele sunt concrescute cu credinţa, ca şi trupul cu sufletul, ca şi pomul cu fructele. Nu poate fi fruct fără pom, dar pom fără fructe se întâmplă să fie, ca şi credinţă fără fapte.

Aşadar „teoria" mântuirii prin credinţă fără condiţiunea faptelor bune poate fi o discuţiune în afară de creştinism, dar nici decum nu poate fi atribuită Evangheliei lui Hristos, sau epistolelor apostolice, decât prin abuz de interpretare. Cu atât mai mult, cu cât nici credinţa nu este izvorul mântuirii, ci darul Domnului.[1]

5. Falsă este şi teoria protestantismului baptist despre siguranţa mântuirii. Un om supus păcatului nu poate fi socotit acum mântuit. Despre mântuire poate avea o ştiinţă sigură numai Dumnezeu. Omul trăeşte *în speranţa* mântuirii, nu în siguranţa ei. Cine este sigur de mântuire nu priveghează[2] şi nu este de lipsă să-şi desăvârşească mântuirea „cu frică şi cu cutremur".[3] Cine mărturiseşte că e sigur *acum* de mântuire dă dovadă de suficienţă şi mândrie. Viaţa pământească este o luptă continuă pentru a obţine în viitor preţul luptei.[4] După Biblie viaţa de acum este alergare,[5] cea viitoare este încununare. Acum suntem călători şi luptători; cununa biruinţei se dă numai după moarte.[6] Cine rabdă până la sfârşit, acela se va mântui.[7]

---

[1] Rom. 3, 23–24; Ef. 2. 5–9; Tit 2, 11. [2] Mat. 26, 41; I Cor. 10, 12.
[3] Fil. 2, 12; 3, 13. [4] II Tim. 6–8. [5] Fil. 2, 16 şi 3, 14.
[6] II Tim. 4, 10; Apoc. 3, 11; 2, 10; Evrei 12, 1; Fil. 3, 12—14. [7] Mat. 24, 13.

ROLUL OASTEI DOMNULUI ÎN LUPTA ANTISECTARĂ

De Preot GHEORGHE SECAŞ
Misionar eparhial

Problema sectară este mereu la ordinea zilei. Deşi avem în ţară o varietate respectabilă de sectari, cari se concurează întreolaltă, ei fac totuşi numeroşi prozeliţi, iar aceştia din urmă sunt recrutaţi de cele mai multe-ori din rândurile fiilor Bisericii ortodoxe. S'a scris mult la noi în legătură cu problema sectară, s'a discutat în congresele preoţeşti, s'au scris broşuri pentru cunoaşterea şi combaterea sectelor şi cu toate acestea n'am putea afirma că s'a pus stavilă primejdiei sectare. Asistăm şi pe mai departe la spectacolul dureros al înstrăinării dela sânul Bisericii noastre al atâtor fii ai ei de multe ori dintre cei mai buni.

Pentru ce trec credincioşii noştri la sectari? Pricinile sunt mai multe: unele de ordin extern, altele de ordin intern, lăuntric.

Dintre cele de ordin extern notăm în primul rând *propaganda directă pe care o fac diferitele secte.* Intr'adevăr predicatorii lor sunt neosteniţi. Aleargă în toate părţile, pierd zile şi nopţi, fac totul pentru a câştiga un nou aderent. In privinţa aceasta sunt de admirat. Dacă noi preoţii am depune numai o parte din râvna lor întru zidirea şi păstorirea credincioşilor noştri, hotărât lucru că n'am avea să ne plângem de primejdia sectară. Câtă stăruinţă la sectari numai întru alimentarea adunărilor lor! Mai multe şedinţe pe săptămână, cari durează ceasuri lungi, cu explicări biblice şi cu predici regulate. Şi când te gândeşti că această stăruinţă o depun de cele mai multe ori, oameni simpli, fără învăţătură de carte. Departe de mine gândul de-a lăuda pe propagandiştii sectari, dar fapt este că îşi dau multă osteneală pentru mulţămirea adepţilor lor.

Cum convertesc ei pe credincioşii noştri? Metoda lor e simplă. Mai întâi caută a se împrieteni cu ei; apoi îi in-

vită la o adunare de-a lor, unde se predică şi se cântă. Multe suflete sunt câştigate prin cântări, femei mai ales. De se întâmplă ca vre-unul din credincioşi să spună: „Da aveţi cântări frumoase, ce predicaţi e adevărat, dar eu nu mă las de Biserica mea“, atunci predicatorul sectar îi zice: „Nu-ţi poate fi mamă decât aceea care te-a născut duhovniceşte. Ori, dacă ne uităm la cei din Biserică, vedem că ei nu sunt duhovniceşti, întrucât fură, ucid, desfrânează, se îmbată, mint, înjură şi altele; Biserica având astfel de fii, nu poate fi o mamă bună, căci în loc de-a mântui, ea duce pe fiii ei la păcat! Iată în secta noastră lucrurile stau altfel; aici nu se mai înjură, nu se mai fumează, nu se mai îmbată nimenea, pentrucă toţi am fost născuţi din nou prin botez: Cine va crede şi se va boteza, se va mântui“.

In faţa unui astfel de limbaj, credinciosul nostru rămâne în încurcătură, mai ales dacă sectarul îi va putea arăta că preotul respectiv are cutare păcat, ba îşi mai aduce unele citate tălmăcite tendenţios din Biblie şi lupta e aproape câştigată.

In legătură cu propaganda sectară îşi are şi autoritatea publică vina ei, căci îngădue cu prea multă uşurinţă această propagandă care se face în dauna Bisericii noastre.

O altă cauză de trecere la secte, tot externă, este lipsa de propagandă şi de activitate misionară a preoţilor noştri. Nu vreau şi nu urmăresc să critic pe slujitorii Bisericii noastre; eu expun aici constatări la care am ajuns. Orice ţinut am lua dela noi din ţară, cu puţine excepţii, pentru propaganda religioasă misionară, se face foarte puţin. Chiar şi când lucrul îi vine aproape de-a gata, când credincioşii cer stăruitor o lucrare de propagandă religioasă, preotul nostru se lasă cu greu pornit la lucru. Am putea spune că cei mai mulţi din preoţii de azi nu au cuvenita înţelegere pentru duhul misionar apostolic.

In legătură cu aceasta se vor afla mulţi cari să-mi spună: „Iată eu n'am lucrat nimic pe terenul propagandei religioase şi cu toate acestea n'am sectari în parohie!“

Aici întreb: Ce procent de credincioşi cercetează biserica *regulat?* Cum petrec parohienii Duminecile şi sărbătorile după amiazi? Câţi prind vitele la jug Dumineca? Câţi

din ei citesc Biblia, câţi sunt abonaţi la o gazetă duhovnicească?

Preotul nu şi-a îndeplinit chemarea, dacă în satul său n'a deslănţuit o activitate duhovnicească. Nu-i destul să te lauzi că n'ai sectari şi pe de altă parte pulsul duhovnicesc în parohie e mort!

Iată acum şi una din pricinile intime de trecere la sectari. Intre credincioşi sunt unii mai aplecaţi spre cele duhovniceşti, mai dornici de-a se apropia de cuvântul lui Dumnezeu, de-a vorbi şi-a discuta de cele ale sufletului. Vin regulat la sf. biserică, zăbovesc cu dragoste la rugăciune, cer lămuriri preotului în legătură cu Evanghelia, cu sf. Taine şi altele. In scurt, sunt suflete care nu se mai satură. Dacă preotul îşi ştie face timp pentru asemenea inimi, lucrul iese bine; dar se'ntâmplă că tocmai astfel de suflete sunt bruscate, dojenite chiar de preot! Tac azi, rabdă mâine, mai trece vreme, apelează din nou la preot, acesta le face observaţia ca să-şi mai potolească evlavia etc. Vremea trece din nou, sufletele îşi caută mângăiere în altă parte şi abia târziu preotul se trezeşte că aceia de cari nu şi-a făcut vreme au trecut la sectari.

Pricinile de trecere la secte, arătate mai sus, indică în mod indirect şi un mijloc de combatere a primejdiei sectare.

Pentru ca să stăvilim propaganda sectară, nu este suficientă intervenţia statului, ci preoţimea va trebui să pornească o mare ofensivă duhovnicească. Nu este vorba de o luptă cu sectarii, ci va trebui să ne mobilizăm într'o lucrare de trezire duhovnicească, de adâncire a vieţii religioase a fiilor credincioşi ai Bisericii noastre.

Cum anume să pornim la lucru? Aici intervine rolul Oastei Domnului.

Oastea Domnului este astăzi o societate misionară ortodoxă, având statute şi regulament aprobate de Sf. Sinod; este deci un cadru de luptă şi de propagandă religioasă la îndemâna orcărui preot. Este o armată duhovnicească cu publicaţiunile ei săptămânale, cu broşuri de propagandă, cu organizaţie de „Milă creştină", de adunări duhovniceşti, cu carte de cântări religioase etc.

Pentru o parohie unde sunt sectari, lucrul cel mai bun de făcut este organizarea Oastei Domnului. Se țin astfel cu credincioșii, fie în biserică, fie altundeva 2 sau 3 adunări pe săptămână. Preotul va fi sufletul acestor ședințe. El va învăța pe credincioși cântece din cartea: „Toată suflarea să laude pe Domnul" (carte care cu prețul de 25 Lei ușor o vor cumpăra-o credincioșii).

Preotul va face lecturi din Evanghelie, va lămuri pe înțelesul tuturor învățătura Bisericii, va citi cu credincioșii din gazetele „Lumina Satelor" și „Oastea Domnului" precum și din broșurile apărute la Sibiu în colecția „Popasuri duhovnicești". Acest lucru se va face regulat săptămână de săptămână. Va înțelege oricine că o astfel de activitate cere jertfelnicie; ori rolul preotului tocmai acesta este. Lucrând astfel, credincioșii primesc hrană duhovnicească din belșug și propagandistul sectar nu mai are succes pe lângă ei.

Va obiecționa cineva: Dar cu Oastea s'a făcut o tristă experiență, cazul Trifa și al trifiștilor. Răspund: Dacă preoțimea s'ar fi angajat cu tot sufletul în această luptă a Oastei, pe care I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului o sprijinea, n'am fi ajuns la dificultățile de acum. Ori, în cele mai multe părți, preoții s'au declarat împotriva Oastei și natural, ostașii s'au înstrăinat de preot.

Oastea Domnului are acum binecuvântarea Sf. Sinod. Preoțimea s'o îmbrățișeze cu încredere și vor fi mai târziu mulțămiți de rezultatele ce dă. O pildă este păr. V. Perian din Brad, Hunedoara. Nu s'a ocupat de Oaste până în primăvara anului 1937. Stând de ea, în câteva luni a avut grupată toată împrejurimea în jurul sf. sale. De curând mi-a scris cât de mulțămit este de lucrarea duhovnicească ce-o face și ce efecte binefăcătoare produce în tot ținutul.

Iată, în felul acesta, prin lucrare pozitivă, Oastea Domnului își are rolul ei în lupta antisectară. Cere în schimb preoți jertfelnici, pe cari de altfel Biserica noastră îi așteaptă.

BAPTISMUL ŞI CELELALTE SECTE

De NICHIFOR CRAINIC

Zilele trecute s'a ţinut în Bucureşti congresul secţiei baptiştilor din România. Momentul a fost foarte bine ales: vacanţa de vară goleşte Capitala, iar vigilenţa şi atenţia, faţă de problemele şi mişcările ce ating direct marile interese româneşti, scad. Astfel congresul s'a ţinut cu largul concurs de totdeauna al presei iudaice şi fără nicio atitudine din partea celor datori să vegheze la apărarea patrimoniului spiritual al acestei ţări.

Poate mulţi dintre noi nu ştiu că mişcarea baptistă din România se bucură de o situaţie specială. Mulţumită propagandei presei evreeşti şi intervenţiei anumitor factori români ai democraţiei, dar mai ales presiunii metodice şi permanente a forurilor baptiste anglo-americane asupra guvernelor noastre, această mişcare nu mai e considerată ca o sectă şi se bucură de libertatea cultelor recunoscute, cu singura deosebire că nu e încă introdusă în bugetul statului. Poate nu va trece mult şi vom vedea săvârşindu-se şi această crimă împotriva intereselor româneşti. Mai ales că eu cunosc demagogi, cari, în perioada electorală, şi-au luat angajamentul faţă de baptişti, în schimbul voturilor, bine înţeles, de a-i trece în rândul cultelor subvenţionate. Ministerul educaţiei naţionale a mers şi mai departe, admiţând printr'o decizie de acum câţiva ani ca elevii baptişti să frecventeze şcoalele noastre normale şi să între astfel în rândurile învăţătorimii, — pentru a deveni propagandişti direcţi ai acestei rătăciri printre copiii neamului nostru!

Şi totuşi, baptismul e o sectă nu mai puţin primejdioasă decât oricare alta. Ne-o spune arhicunoscutul domn J. H. Rushbrooke, secretarul alianţei baptiste mondiale, care a participat la recentul congres din Bucureşti, împreună cu o întreagă listă internaţională de englezi, americani, francezi (Dr. Lewis, mă rog!), elveţieni, unguri, bulgari, etc., şi a făcut declaraţii ziariştilor galiţieni din Capitală. Cum aceşti

galiţieni dela „Adevărul" şi „Dimineaţa" au o pasiune arzătoare pentru anumite mişcări din sânul creştinismului, l-au întrebat pe dl Rushbrooke care e deosebirea dintre ortodoxie şi baptism. Răspunsul, publicat foarte pe larg în „Dimineaţa", e categoric:

Baptismul nu admite sfânta tradiţie, adică nu admite Biserica, nu admite ierarhia ei harică, nu admite Sfintele Taine, nu admite dogmele şi disciplina formulate de sinoadele ecumenice şi nici interpretarea învăţăturii Domnului, dată în unanimă concordanţă de cugetarea părinţilor bisericeşti.

Baptismul nu admite Crucea ca simbol al mântuirii şi ca semn distinctiv al creştinismului autentic.

Baptismul nu admite cultul sfinţilor cari, pentru creştinii adevăraţi şi pentru Biserică, sunt realizatorii desăvârşirii morale după modelul Mântuitorului.

Baptismul nu admite decât Biblia, pe care fiecare ins o interpretează cum i se pare lui.

Dar toate aceste puncte negative, care constituie credinţa baptistă, după însuş secretarul general al alianţei mondiale, sunt comune tuturor sectelor. Iar principiul interpretării individuale a Bibliei, deasemenea comun tuturor sectarilor, e tot ce poate fi mai contrar rânduielii consacrate a Bisericii noastre. El e însăşi sursa anarhiei din care s'au născut aceste denaturări şi contrafaceri ale creştinismului, care sunt sectele.

Ne este, deci, cu totul indiferent că baptismul are aderenţi sus puşi în Anglia sau în America. In domeniul religios, noi ortodocşii, cari facem parte din Biserica autentică, întemeiată de Mântuitorul lumii, nu putem primi îndrumări de credinţă dela rătăciţii cari vin cu prestigiul occidental pe meleagurile noastre. Pentru noi nu există alt prestigiu decât acela al dogmelor sinodale şi al aşezămintelor date de Mântuitorul prin Biserica Sa. Creştinismul poporului românesc e de origine apostolică şi nu aventurierii din Occident pot fi îndrumătorii credinţei noastre.

Autenticitatea ortodoxiei exclude astfel orice fel de propagandă de altă confesiune printre români şi îndeosebi orice fel de propagandă sectară. Invăţătura oricărei secte

este anarhie individualistă față de rânduiala apostolică și sinodală a ortodocsiei. Poporul român, născut in creștinism cu mult înaintea tuturor popoarelor Occidentului, posedă tezaurul infinit de bogat al adevăratei credințe încât n'are nevoie de nicio idee religioasă venită de acolo. Dimpotrivă, acest Occident are nevoie de luminile ortodoxiei pentru a ajunge la înțelegerea justă a Mântuitorului, de care s'a depărtat prin anarhia răstălmăcirilor individualiste.

Iată o dovadă: Anglia are o singură biserică de stat, care nu e cea baptistă, dar cea anglicană. Și totuși această biserică, prin care se consacră regii marelui imperiu, vine la noi ortodocșii, pentru a cere certificat de dreaptă credință! Iar în acelaș timp, conducătorii londonezi ai baptismului au îndrăsneala să se plângă, — cum au făcut-o în impertinenta moțiune a congresului dela București, — că n'ar avea libertatea deplină de acțiune în România. Ce însemnează această libertate într'o țară ca a noastră decât deslănțuirea acțiunii anarhice de distrugere a aceleeași ortodoxii, după certificatele căreia umblă anglicanii, cari sunt tot englezi ca dl Rushbrooke?

Oamenii noștri politici, atât de timorați în fața presiunii exercitate de puterile străine, ar putea trage din această situație argumente difinitive pentru suprimarea libertății de propagandă în România atât a baptismului cât și a tuturor celorlalte secte. Nu există nicio putere în lume să oprească un popor de a-și apăra patrimoniul credinței strămoșești. Cu atât mai puțin când e vorba de ortodoxie, pe care însăși biserica oficială a Angliei o recunoaște ca formă autentică a învățăturii Mântuitorului.

Orice propagandă baptistă, sectară sau de orice altă confesiune printre membrii națiunii noastre, atinge deopotrivă Biserica strămoșească și interesele permanente ale statului național.

Atinge Biserica, fiindcă implicit și explicit orice confesiune sau sectă e împotriva acestei Biserici din moment ce propaganda de conruperere se face printre românii ortodocși. Constituția declară Biserica ortodoxă Biserică dominantă a neamului românesc. In consecință, statul e obligat să conlucreze cu organele ei, dar cu mijloacele lui, la apărarea patrimoniului spiritual pe care îl reprezintă această Biserică.

In Italia, catolicismul fiind recunoscut ca Biserică de stat prin tratatul încheiat la Lateran, statul se obligă formal să apere catolicismul împotriva oricărei alte confesiuni sau secte. Aceeaşi obligaţie e dată prin constituţie statului român faţă de Biserica sa dominantă.

Aceasta cu atât mai mult cu cât înseşi interesele statului naţional sunt lezate prin propaganda sectelor şi a confesiunilor eterodoxe. Căci temelia acestui stat e sufletul românesc, unitar şi omogen prin puterea spirituală a ortodoxiei. Cuceririle sectare printre români nu fac altceva decât fărămiţează unitatea spirituală a neamului şi anarhizează baza sufletească a statului naţional.

Slăbiciunea noastră în toate e desbinarea dintre noi. Străinii ne domină desbinându-ne.

Acesta e, de fapt, scopul oricărei propagande sectare în România în această privinţă. Alianţa baptistă mondială merge mână în mână cu Alianţa israelită universală. Ce dovadă mai clară vreţi decât aceea că ziarele „Adevărul" şi „Dimineaţa" sunt organele de susţinere ale baptismului şi ale tuturor sectelor? Urmăresc de aproape două decenii această chestiune. Acest domn Rushbrooke e unul din cei mai înverşunaţi duşmani ai statului nostru prin denunţurile otrăvite, pe care le face împotriva noastră în presa baptistă din Anglia. Ei bine, nu e un singur articol şi o singură notiţă publicată de el acolo să nu fie reprodusă şi comentată în defavoarea noastră de presa din Sărindar!

Baptismul şi toate sectele merg mână în mână cu iudaismul în România, înfrăţite prin instituţia ocultă a francmasoneriei. Ce interes pot să aibă talmudiştii noştri faţă de aceste forme degenerate de creştinism, pe care ei totuşi nu le îmbrăţişează ci numai le susţin, ce interes altul decât acela de a sfărâma unitatea spirituală a acestui neam ortodox, pentru a ne anarhiza, pentru a ne desbina ca să ne poată domina mai uşor şi mai sigur?

(„Universul". 9. VIII. a. c.).

MÂNTUITORUL HRISTOS ŞI PARTIDELE RELIGIOASE

De Prof. ILIE BELEUŢĂ
Profesor la Academia teologică „Andreiană"

Când Domnul nostru Isus Hristos trăia pe pământ, existau partide religioase, ca şi astăzi, ortodocşi, raţionalişti, liberi-cugetători; dar Isus Hristos a rămas în afară şi mai pre sus de partide, evitând disputele sterpe, pentru a vorbi sufletelor despre interesele lor cele vecinice.

Adevărul etern, manifestat în Isus Hristos, are însuşirea de a *uni*, nu de a desbina; el vrea să aducă pe oameni la unitate prin legătura păcii; el stânge spiritul de partid; într'ânsul nu mai e nici iudeu, nici elin (cf. Gal. 3, 28), ci Hristos este toate întru toţi (cf. I Cor. 15, 28).

Duhul Sfânt, pogorându-se asupra ucenicilor în ziua Cincizecimii, i-a desăvârşit în unitate; erau o inimă şi un suflet; dar în curând s'au produs sfâşieri în trupul lui Isus Hristos.

„Indemnu-vă pe voi fraţilor — scria Sf. Apostol Pavel Corintenilor — pentru numele Domnului nostru Isus Hristos, ca toţi să grăiţi la fel şi să nu fie desbinări în sânul vostru; ci să fiţi cu totul potriviţi în acelaşi cuget şi în aceeaşi judecată. Căci, fraţilor, prin oameni dela Hoe, din casă, mi-a venit ştire despre voi cum că la voi sunt certuri. Adică vreau să spun că fiecare dintre voi rosteşte: — Eu unul sânt al lui Pavel — Şi eu sânt al lui Apolo — Şi eu sânt al lui Chefa, — Iar eu sânt al lui Hristos. Oare s'a împărţit Hristos? Nu cumva s'a răstignit Pavel pentru voi? (I Cor. 1, 10—13). Câtă vreme este între voi pizmă şi ceartă şi desbinări nu sânteţi oare oamenii trupului şi nu umblaţi voi ca toţi cei de rând? Când zice unul: Eu sânt al lui Pavel, iar altul: Ba eu sânt al lui Apolo — nu sânteţi voi oameni trupeşti? (I Cor. 3, 3—4).

Dacă împărechierile provin dintr'un spirit trupesc, ce trebue să credem despre starea noastră religioasă?

Dacă Sf. Pavel ar putea să ne vorbească, el ne-ar zice: „Fraților, lăsați disputele voastre și uniți-vă într'o înțelegere și într'un gând. Cu durere văd că, cu toate că mărturisind toți pe Isus Hristos, unul apelează la cutare sinod, altul apelează la papa, acesta se ține de Luther, celălalt de Calvin sau de Wesley, fără a vorbi de o grămadă de nume moderne.

— „Au doară s'a împărțit Hristos? Sau papa s'a răstignit pentru voi, sau Calvin, sau altcineva? Și când este între voi pizmă și ceartă și împărechiere au nu sunteți trupești? Eu nu sunt în stare să număr partidele și împărechierile peste împărechieri, adeseori sub aceeași clopotniță, care vă sfâșie. Totdeauna pentru „a fi credincioasă adevărului", se face fiecare împărechere și eu văd, că cei cari sunt cei mai absoluți în desbinare, se socotesc cu atât mai spirituali; dar eu, Pavel, vă zic: Câtă vreme vă veți ținea de cutare sau cutare om și câtă vreme veți rămânea desbinați, voi veți fi trupești.

Să ne ridicăm, la îndemnul Sf. Pavel, mai pre sus de împărecherile trupești care ne despart; și în loc să ne pierdem vremea și puterile spirituale în disputele pe care le produc ele, să ne bucurăm de fiecare aspirațiune cătră Dumnezeu, să mărturisim toate, câte le-a mărturisit Isus Hristos pe cruce, și să lucrăm a le aduce la unitatea întru Dânsul, cu ajutorul dragostei.

In felul acesta, noi vom fi cu adevărul prin mijlocirea dragostei, vom nimici împărecherile, astfel încât nu vor mai exista nici greci, nici armeni, nici catolici, nici protestanți, nici alte denominațiuni trupești și nu va mai fi altceva decât *Hristos toate întru toți.*

Dumnezeu a înălțat în mod suveran pe Isus Hristos și i-a dat un nume, care este mai pe sus decât orice alt nume, ca întru numele lui Isus, tot ceia ce este în ceriuri și pe pământ și sub pământ, să-și plece genunchii și ca toată limba să mărturisească, că Isus Hristos este Domnul întru mărirea lui Dumnezeu-Tatăl.

Pentru ce s'a înălțat Isus Hristos?

Pentru că s'a smerit!

El a câştigat locul de-a dreapta Tatălui şi toată puterea în cer şi pe pământ, luând forma de servitor, umilindu-se însuşi şi făcându-se ascultător până la moarte, ba încă până la moartea pe cruce.

Acum, când domneşte, El chiamă pe toţi cei cari cred într'însul să se împărtăşească din mărirea Sa.

Insă pentru a stăpâni împreună cu Dânsul în ceriuri, e de lipsă ca omul să ia forma de servitor pe pământ şi să se smerească, cum şi El s'a smerit.

Dintre toate bisericile, aceea va fi aşa dară biserica lui Isus Hristos, care se va smeri.

Unde este ea?

Vedem multe biserici, care se înalţă. Una se laudă cu vechimea ei, alta cu autoritatea ei, alta cu doctrina, alta cu curăţenia etc. etc., fiecare considerându-se pe sine mai desăvârşită decât celelalte.

Dar unde este aceea, care se smereşte, ai cărei membri au toţi aceeaş dragoste, fiind strânşi uniţi laolaltă, având aceleaşi simţeminte, nefăcând nimic din spirit de gâlceavă, nici din mărire deşartă, ci fiecare privind cu umilinţă pe ceilalţi ca fiind mult mai buni decât dânsul, având toţi aceleaşi simţăminte pe cari le-a avut Isus Hristos?

Credincioşii timpurilor apostolice credeau întoarcerea lui Isus Hristos foarte apropiată; dar biserica înălţându-se, Domnul a umilit-o prin veacuri de aşteptare, de neputinţă şi de sfâşieri.

Până când?

Până când ea se va smeri, întorcându-se la simţămintele pe cari le-a avut Isus Hristos!

In ziua în care biserica, în loc să zică: Eu sunt bogată, eu n'am trebuinţă de nimic, se va recunoaşte nenorocită, ticăloasă, săracă, oarbă, goală, lumea va putea conchide, că sosirea lui Isus Hristos se apropie.

Smerirea bisericii va fi semnul apropiatei Sale înălţări.

Cetitorii noştri vor fi desigur convinşi de spiritul de evlavie şi de dragoste, ce domneşte în articolul acesta. Numai o rezervă avem de făcut, şi anume: o biserică considerată într'un mod general şi colectiv nu se poate smeri

ca individul. Are tot dreptul, ca cutare biserică să se fălească cu vechimea ei, dacă ea e veche; cutare alta cu tăria ei de a nu-şi schimba credinţele, dacă această tărie e reală; cutare alta cu silinţele ei de a rezista abuzurilor şi pentru a se împotrivi încurcăturii pe care a vrut lumea să o facă între învăţăturile şi instituţiile omeneşti şi cele cari au pe Dumnezeu de autor, dacă acele silinţe sunt adevărate; numai cât conducătorii şi credincioşii fiecărei biserici nu trebue să creadă, că ei posedă adevărul şi mântuirea, din motivul că aparţin la acea biserică oarecare; ei sunt datori, de voiesc să fie de bună credinţă, să recunoască, că cele omeneşti s'au prea amestecat cu cele dumnezeeşti şi că cea dintâi datorie a lor este de a nu considera drept învăţătură *dumnezeească*, decât ceeace s'a admis ca atare de către *marea voce universală*, care domineazā toate agregaţiunile particulare şi care le-ar uni pe toate, dacă ea ar fi ascultată, dupăcum ar merita să fie.

NEOPĂGÂNISMUL GERMAN

De Preot Dr. LIVIU STAN
Profesor la Academia teologică „Andreiană"

Germania naţional-socialistă trăeşte frigurile unei victorii spirituale fără precedent în istoria omenirii, trăeşte o victorie morală şi pe culmi de înaltă tensiune spirituală, munceşte titanic pentru ziua de mâine. Victoria germană pe care am văzut-o crescând pe morminte de eroi şi de martiri ai unei noui şi tari credinţe în steaua blondului norod dela Rin, este o victorie incomparabil mai mare decât victoria aliaţilor din timpul răsboiului mondial. Victoria aceasta nu este o victorie de arme, ci biruinţa unei credinţe prin excelenţă. Credinţa în vitalitatea şi destinul istoric al poporului german a galvanizat mulţimile, căci umilirea întâiu, mizeria apoi, şi desorientarea haotică postbelică, îi pregătise terenul. Opoziţia acerbă a lumii întregi în atitudinea ostilă a marilor puteri mai ales, a alimentat credinţa şi a îndârjit vrerea de luptă la maximum, aşa încât, în momentul victoriei naţional-socialiste, germanii au trăit o satisfacţie unică, pe care nici un aliat biruitor de arme n'a putut-o gusta, au trăit bucuria de-a fi înfrânt duşmanii interni şi de-a se fi ridicat din mormântul înfrângerii belice de acum 20 de ani cu conştiinţa, că i-au înfrânt acum pe toţi triumfătorii de atunci. Conştiinţa acestei îndoite victorii le-a potenţat elanul vital şi i-a îmbrăcat într'o luciferică mândrie. Trebue să recunoaştem că victoria lor într'adevăr, ca valoare absolută, întrece victoria celor ce i-au îngenunchiat cu armele. Această victorie a fost şi o verificare strălucită a valabilităţii credinţei politice în numele căreia s'au ridicat pe baricade şi-au învins. Dar credinţa aceasta prin care s'a produs schimbarea la faţă a Germaniei nu este o simplă credinţă politică şi astfel naţional-socialismul nu este şi nu vrea să fie un simplu fenomen politic, ci se afirmă din ce în ce mai mult şi ca o nouă concepţie de viaţă (Weltanschauung). Fenomenul politic a crescut simultan cu cel etic şi religios şi

întregindu-se, a format concepţia de viaţă naţional-socialistă. In timpul din urmă se afirmă ca sorginte a fenomenului politic naţional-socialist o concepţie de viaţă, care antecedent n'a fost definită aşa cum se crede, ci exista doar latent, iar acum se conturează din ce în ce mai precis. Intrucât această nouă concepţie de viaţă care e privită ca generatoare a fenomenului politic naţional-socialist are şi o sferă de preocupări religioase ale cărei poziţii s'au formulat acum destul de precis — ne vom reţine puţin asupra felului în care priveşte naţional-socialismul fenomenul religios şi asupra formulei în care a sintetizat acest fenomen, pentru a-l integra în concepţia de viaţă naţional-socialistă.

Din vremuri vechi, se ştie, că acest popor a trebuit să fie increştinat în cele din urmă prin sabie şi foc, că n'a fost un element docil în mâinile papalităţii, aşa cum au fost alte popoare şi că în veacul al 16-lea a rupt prin Luther peceţile cari-l legau de scaunul roman. Rătăcirea religioasă din veacul reformaţiunii a fost provocată de silniciile şi abuzurile papalităţii, dar odată începută, s'a înmulţit mereu, aşa încât procesul de rătăcire religioasă continuă şi azi. Căci în sânul protestantismului apar din zi în zi sciziuni şi secte noui. Dintr'o singură biserică protestantă s'a ajuns în Germania la o mulţime de bisericuţe, alături de cari se mai menţine şi biserica romano-catolică, ai cărei credincioşi sunt de 2—3 ori mai puţini decât ai celor protestante.

Cu o mulţime de ramuri protestante cari sunt tot atâtea rătăciri şi cu rătăcirile vechi şi noui ale bisericii catolice, Germania din punct de vedere religios, se prezintă pestriţ de tot şi într'un fel care contrastează grozav cu spiritul unitar al acestui popor şi cu neobicinuita lui râvnă după uniformitate. Viaţa lui religioasă, în raport cu cea politcă, pare o debandadă de ne'nţeles, e plină de indisciplină şi rătăciri, cari merg divizându-se la infinit şi 'n întreagă zăpăceala aceasta, abia acum s'a definit un curent de orientare nouă care tinde principial la stăvilirea procesului de fărămiţare a sufletului german şi la restabilirea unităţii lui religioase şi prin aceasta, a unei puternice unităţi spirituale pe care să se întemeieze o nouă Germanie „über alles" — sau o Germanie conformă destinului său. Acest curent de

nouă orientare, transformat în mişcare religioasă rămâne să vedem dacă-i tot atât de sănătos. Vom spune că urmăreşte o ţintă laudabilă întrucât tinde la sanarea unei molime de care suferă organismul poporului german. Nimic mai frumos decât o mişcare care vrea vindecarea unui suflet imens de boala sciziunii. Din necesitatea unei astfel de vindecări, s'a născut şi mişcarea cea nouă germană, care militează pentru „credinţa germană" aşa cum o numesc ostaşii ei. Naţional-socialismului nu i-a putut scăpa din vedere faptul, că 'n întreaga istorie a acestui popor, tratarea problemei religioase a întâmpinat dificultăţi enorme şi că totdeauna a rămas nedeplin soluţionată din pricina sciziunilor; deasemenea nu i-a putut scăpa din vedere desavantagiile sciziunilor confesionale pe deoparte şi mai ales avantagiile unităţii religioase a unui stat. Naţional-socialismul, ca mişcare de reformă socială şi politică, a ştiut că va fi pus în faţa unei Germanii haotice din punct de vedere religios şi că această stare îl va împiedeca în realizarea ţelurilor sale reformatorii; deaceia s'a gândit şi la remedierea acestei stări şi până la cucerirea puterii a fost în căutarea mijlocului tămăduitor. S'au propus mai multe doctorii, dar n'a fost găsită proprie, decât cea prin care s'ar putea realiza, fără compromisuri, unitatea religioasă a poporului şi aceasta a crescut pe tulpina ideologică a naţional-socialismului din rădăcina *germanismului absolut* în marş de desvoltare fenomenologic-empirică, în sens hegelian. Aceasta este credinţa germană: „Der deutsche Glaube" care a ajuns la stadiul de conştiinţă ca o parte din „germanismul absolut" în curs de realizare. E curios că vlăstarul ce se chiamă „der deutsche Glaube" deşi e considerat ca făcând parte din ideia „germanismului absolut", totuşi n'a fost manifestat imediat, ci ceva mai târziu a fost identificat ca parte integrantă a ideii germanismului absolut, care în acest fel, cu pluralităţi de idei şi cu filiaţiuni, depăşeşte hegelialismul pur şi devine un hegelianism prolific şi familiarist, din care poate cădea chiar în nepotism ideologic.

Odată descoperită această credinţă germană şi stabilit raportul între ea şi *germanismul absolut*, a fost adoptată ca ceva ce se impune în mod necesar, pentru a nu se poticni în procesul ei de realizare însaşi ideia aceasta a ger-

manismului absolut, care în mişcarea naţional-socialistă a ajuns la cel mai înalt grad de conştiinţă de sine.

Iată acum felul în care se prezintă acest fiu al ideii „germanismului absolut“: naţional-socialismul declară că nu apără nici-o dogmă confesională, ci numai credinţa în Dumnezeu. Cu aceasta se precizează atitudinea de indiferenţă a mişcării faţă de orice dogmă a religiei creştine. Este o negare formală a acestora, prin urmare, lepădare de creştinism, lepădare totală. Se menţine doar, din întreaga credinţă creştină, numai credinţa într'un Dumnezeu, dar nici această singură credinţă nu mai e creştină, căci Dumnezeul în care cred şi căruia i se închină neo-păgânii germani, nu e un Dumnezeu creştin, ci unul sui generis, căci zic ei: pentru sufletul rasei nordice nu se potriveşte un Dumnezeu ca cel creştin. Sufletul nordic crede în existenţa unui Dumnezeu. Dar acel Dumnezeu nu-i definit, nu se cunoaşte mai deaproape şi singurul lucru precis care se poate spune despre acest Dumnezeu, e că a creat poporul german. Atitudinea de totdeauna a sufletului nordic faţă de Dumnezeu este atitudinea de căutare. El caută şi caută în etern pe Dumnezeu. Sufletul rasei nordice nu vrea dogme; dogmatismul îi repugnă. El nu vrea sacramente. Vrea acţiune. Ajută-te singur, zice el, şi te va ajuta şi Dumnezeu. Nu vrea biserică şi n'are nevoie de preoţi, de mijlocitori, căci priveşte pe Dumnezeu în faţă, se aşează direct în faţa Lui. Dacă Hristos zice: „fără de mine nu puteţi face nimic“ şi dacă cineva acceptă aceasta, este evident că n'o poate accepta un om nordic, pentru care punctul acesta de vedere, atitudinea aceasta, cuprinde ceva ignobil şi laş. „Pentru naţional-socialism, sunt lipsite de sens concepţiile despre bine şi rău, despre păcatul original, paradis, infern etc.; el trebue să fie atât de hotărât, de tare şi de onest, încât să se despoaie de ultimele resturi ale unei credinţe contrare naturii germane, de creştinismul, care e definit ca o religie a sufletului bolnav, în contrast cu religia nordului, care e o religie a sănătăţii sufleteşti“ (Osservatore Romano, 27 Ianuarie 1937; Günther Hans: Frömmigkeit nordischer Artung ed. 3, Jena 1936).

Din această expunere sumară, rezultă evident că religia naţional-socialismului este o totală apostazie dela creştinism.

Fireşte că această religie care zice că n'are nevoie de biserică şi de preoţi, va sfârşi totuşi prin a se constitui într'o societate religioasă, care-şi va avea inevitabil şi preoţii săi. Căci în sânul naţional-socialismului, neo-păgânismul are aspecte foarte variate şi mai mulţi sunt de aceia, cari nu aderă la învăţătura mai mult negativă, pe care am expus-o. Aspectul cel mai păgân l-am arătat, fiind acesta întruparea celei mai grele rătăciri religioase dintre acelea cari bântue azi pământul Germaniei.

Dacă ideologia politică naţional-socialistă se verifică prin realizări cari dovedesc conformitatea ideologiei cu realitatea, apoi credinţa religioasă nu are deocamdată şanse şi condiţii cari să-i permită o verificare a veritâţii ei, oricât de justificată ar fi o reformă religioasă în Germania şi oricât de bine intenţionaţi ar fi ceice o doresc.

Problema unei religii fondată pe ideia de rasă, comportând o tratare mai amplă, ne vom reţine asupra ei cu alt prilej.

PREDICĂ ANTISECTARĂ

De Preot MIHAIL NEAGU

Iubiților credincioși,

Oarecineva îmi spunea odată: „Părinte, ce tot ai dumneata cu sectarii? Sunt creştini şi ei şi, în definitiv, nici nu sunt oameni răi. Cred că ar fi mai bine să te ridici împotriva păgânilor de azi, împotriva bețivilor, stricaților, păcătoşilor şi a tuturor pierduților".

Pe vremea Mântuitorului încă erau păcătoşi mulți. El pe toți a căutat să-i îndrepteze. Cu nici unii însă n'a avut de furcă ca şi cu aceia cari se țineau drepți şi fără păcat, ca şi cu fariseii. Fără îndoială că existau mari făcători de rele şi pe vremea Mântuitorului şi El totuşi sbiciuia mai amar pe farisei. De ce? Pentrucă ei erau păcătoşii păcătoşilor, cari nu lăsau nici pe alții să vină la lumina adevărului. Se țineau drepți, fără de păcat, aleşi, sfinți şi mai buni decât oricine, pe când în realitate erau cei mai mari păcătoşi, pentrucă se ridicau împotriva *adevărului,* păcătuiau împotriva Duhului Sfânt (Mat. 12, 31).

Fariseii zilelor de azi sunt sectarii. Nu vor să cunoască adevărul şi nu lasă nici pe alții să vină la adevăr (Mat. 23, 13).

Păcatul lor de neiertat este că nu vor să recunoască sfintele Taine instituite de Hristos Dumnezeu. Nu vreau să ştie de puterea lui Dumnezeu care lucrează în chip nevăzut şi nepătruns de mintea noastră omenească. Ei recunosc pe Mântuitorul care „a învățat" şi „s'a jertfit" — şi nimic mai mult!

A nega lucrarea tainică a lui Dumnezeu, înseamnă a reduce lucrarea Lui la bunul nostru plac. Şi oare Dumnezeu n'are libertate să lucreze aşa cum crede El de bine?

Putem noi trece peste practica sfinților apostoli şi a urmaşilor lor, cari, tot ce au învățat, au învățat dela Domnul? Putem noi trece peste învățătura *bisericii,* de dragul *omului*

care poate greşi? Niciodată! *Invăţătura Domnului este învăţătura Bisericii.*

Sectarii înzadar încearcă să se apere cu Sfânta Scriptură în mână, pentrucă tot greşiţi sunt. Cu cartea legii încearcă să se apere şi cei mai răi oameni. Cu Sfânta Scriptură se apără şi cele mai greşite învăţături. Nu-i Sfânta Scriptură de vină, cum nici cartea legii nu-i de vină, că se apără cu ea şi cei mai mari făcători de rele.

Scriptura este sfântă, este însuflată de Dumnezeu şi nu este ea de vină dacă omul o explică fals.

Este uşor să tăgădueşti adevărul, câtă vreme te apropii de Sfânta Scriptură cu nepăsare, ca şi de orice altă carte. Este uşor să cazi în prăpastie, dacă părăseşti drumul tras de toţi sfinţii şi cauţi să fii mai înţelept decât înţelepciunea lui Dumnezeu descoperită de mii de ani, este uşor să cazi câtă vreme nu te temi de pedeapsa lui Dumnezeu. Ţine-ţi minte, iubiţilor credincioşi, că toţi cei căzuţi dela adevăr au pe sufletul lor lucruri mari, cari îi îndeamnă la răsvrătire şi neascultare. Aceşti oameni nu se mai tem de Dumnezeu şi de pedepsele Lui.

Fiul lui Dumnezeu a zis către Nicodim: „Amin, amin, grăesc ţie: De nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va putea să intre întru împărăţia lui Dumnezeu“ (Ioan 3, 5). Adecă: de nu se va boteza cineva cu botezul instituit de Domnul nostru Isus Hristos, nu va intra întru împărăţia lui Dumnezeu.

La auzul acestor cuvinte categorice ale Domnului, să se cutremure sufletele tuturora. Dumnezeu ne spune categoric, că *cel nebotezat nu poate intra întru împărăţia lui cerească* — şi totuş se găsesc atâţia oameni rătăciţi cari se cred „buni creştini“ şi *nu vreau* să se boteze. De astfel de oameni să se ferească tot creştinul bisericii noastre, pentrucă se fereşte de focul veşnic al iadului.

Mare este pedeapsa lui Dumnezeu, când un copil rămâne, de mic, fără părinţi, ca să fie alungat din casă în casă. Şi totuş acest orfan găseşte o inimă bună de creştin, care-l primeşte în casa lui, măcar pe un timp oarecare. Mare este durerea orfanului, dar neînchipuit mai mare durerea celuice nu-i primit în împărăţia lui Dumnezeu!

Mare este pedeapsa celui judecat la muncă silnică pe viaţă, dar nici o asemănare nu poate avea cu pedeapsa suferinţelor celor ce zac în afara împărăţiei lui Dumnezeu. Lungă şi îngrozitoare este viaţa celui judecat la munca ocnelor, şi totuş şi viaţa aceasta îşi are licăririle ei de mângăere, căci toate trec şi vine fericirea vecinică pe urma unei îndelungate pocăinţi. Cât este de grozavă însă pedeapsa lui Dumnezeu, care n'are sfârşit în vecii vecilor.

Sunt mari chinurile morţii şi mă îngrozesc când mă gândesc la ele, dar totuş mă împac cu ele pentrucă sunt trecătoare. Neasemănat mai mare este însă teama de moartea sufletului, ale cărui chinuri niciodată nu se sfârşesc, dacă mă leapăd de porunca şi învăţătura Domnului. *Parte de împărăţia lui Dumnezeu nu pot avea, dacă mă depărtez de voia Lui!*

Cât de limpede şi hotărât ne vorbeşte Hristos Dumnezeu, şi totuş se găsesc destui răsvrătiţi şi fii ai neascultării. Ei sunt sortiţi pentru ziua cea mare a mâniei lui Dumnezeu. Răsvrătiţii aceştia zic că sunt creştini — dar în nepăsarea lor sunt alături de păgâni. De soarta păgânilor vor avea parte în lumea viitoare. *Cei lipsiţi de botez sunt lipsiţi de harul lui Dumnezeu.* „Carnea şi sângele nu pot să moştenească împărăţia lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moşteneşte nestricăciunea" (I Cor. 15, 50).

Răsvrătiţii nu se pot împăca cu lucrarea harului lui Dumnezeu prin apa botezului. Dar biserica nici n'a născocit acest lucru dumnezeesc, nici nu-l crede a fi, aşa cum este, din vânt — ci *crede, mărturiseşte* şi *propovedueşte* acest adevăr al lucrării lui Dumnezeu, pe urma descoperirii făcute ei tot de Dumnezeu!

Biserica învaţă ceeace a învăţat Hristos-Dumnezeu!

Biserica mărturiseşte ceeace au mărturisit apostolii sfinţi ai Domnului!

Biserica crede ceeace s'a crezut în toate timpurile, dela Domnul şi până azi!

Fără îndoială că lucrarea lui Dumnezeu este lucrare duhovnicească. Dar nu noi suntem aceia cari am legat aceasta lucrare duhovnicească de apa botezului, ci însuş

Domnul Isus Hristos. Nu noi suntem aceia cari am zis: „Mergând învăţaţi toate neamurile, *botezându-i* pe ei în numele Tatălui, şi al Fiului, şi al Sfântului Duh şi învăţându-i pe dânşii să păzească toate câte am poruncit vouă" (Mat. 28, 19—20), ci tot Hristos-Dumnezeu. Nu noi am născocit învăţătura de căpetenie a vieţii creştineşti: *„Să se boteze fiecare dintre voi* în numele lui Isus Hristos spre iertarea păcatelor, şi veţi lua darul sfântului Duh" (Fapte 2, 38), ci apostolul Petru ne spune acest adevăr, pe care l-a învăţat din gura Domnului! Nu noi am zis: „botezaţi"! (scufundaţi în apă) şi *„se spală păcatele voastre"*, ci Dumnezeu Isus Hristos ne-a învăţat *să botezăm, să învăţăm, să mărturisim adevărul!*

Ar putea spune cineva: „Bine părinte, dar... sectarii sunt creştini..., şi se botează şi ei".

— Aşa este. Dar... „botezul lor" nu-i Taină cerească! Ei nu cred în prezenţa puterii lui Dumnezeu, care spală păcatul strămoşesc şi toate păcatele săvârşite până la botez. Ei cred că harul lui Dumnezeu se coboară deodată cu propoveduirea evangheliei şi cunoaşterea adevărului.

Greşală fundamentală este aceasta, pentrucă harul lui Dumnezeu nu depinde de vrednicia noastră, ci de îndurarea lui Dumnezeu.

Sectarii se botează, dar botezul lor este un simplu semn văzut în faţa comunităţii religioase, prin care se confirmă vrednicia „prietenului" de a intra în şirul „fraţilor". *Botezul lor n'are nimic comun cu „botezul Domnului", care este „foc şi Duh sfânt"!*

Auziţi şi înţelegeţi bine, iubiţilor credincioşi, că sectarii se poticnesc de voia lui Dumnezeu şi nu de învăţătura noastră. Oare Domnul nostru Isus Hristos n'ar fi putut vindeca pe orbul din naştere (Ioan 9, 1 urm.) cu cuvântul, sau prin atingere, ca pe atâţia alţi orbi? Ba da! Domnul a voit însă să facă tină, să ungă ochii orbului, să-l trimită la lacul Siloam ca să se spele şi numai după toate acestea să vază. Dumnezeu Isus Hristos a voit aşa şi noi n'avem drept să învinuim pe Dumnezeu că de ce a făcut aşa şi nu altfel.

Noi creştinii nu suntem chemaţi să judecăm pe Dumnezeu pentru faptele lui, ci să le primim aşa cum Dumnezeu

a voit să ni le lase. Noi să căutăm a ne conforma lor cât se poate de mult şi de bine. Datorinţa creştinului adevărat este *ascultarea până la moarte* şi nu mândria răsvrătitoare — ca cea a fariseului din evanghelie.

Şi dacă Domnul nostru Isus Hristos s'a botezat cu apă în râul Iordan dela Ioan, eu să nu mă botez?

Şi dacă Dumnezeu îmi porunceşte să mă botez, pentrucă botezul este garanţia dumnezeească a intrării mele în raiu, eu să nu mă botez?

Şi dacă Sfânta Scriptură îmi spune că apa botezului sfânt îmi spală întinăciunea păcatelor, eu să nu mă botez?

Eu cred în puterea mântuitoare a „sfântului botez" şi mă botez, pentrucă: „Câţi în Hristos s'au botezat, în Hristos s'au şi îmbrăcat" (Gal. 3, 27). — Amin.

ATITUDINI

REGIMUL SECTELOR DIN ROMÂNIA [1]

III. ATITUDINEA STATULUI ROMÂN FAŢĂ DE SECTE

Sectele sunt o primejdie naţională — iată ce putem spune după cele arătate în secţiunea precedentă — pentrucă ele fărămiţează unitatea sufletească a neamului, slăbind astfel însăşi tăria edificiului nostru de stat. Se ştie — şi se ştie bine — că „unitatea sufletească ce a domnit în România mică s'a datorit în întregime uniformităţii credinţei religioase, *iar dacă astăzi se observă oarecare început de babilonie în viaţa noastră socială, este tocmai fiindcă imediat după răsboiul mondial oamenii politici au înţeles să se arate indiferenţi faţă de cea* mai mare *forţă de unificare sufletească a statului românesc întregit:* „Biserica strămoşească" *(Cf. Preot. Al. N. Constantinescu: Sectologie, ed. II. Bucureşti, 1929, p. 3) şi îndeosebi faţă de soluţiile pe cari le indica ea guvernanţilor în scopul curmării la vreme a acestei babilonii.*

Ţinem să accentuăm că vătămarea unităţii sufleteşti a neamului — adică păcatul capital al sectelor faţă de românism, în care se întâlnesc toate celelalte mai mărunte precum se întâlnesc afluenţii în fluviu — nu-i o simplă vorbă lansată într'un moment de panică, ci o realitate spinoasă. Dovezi? Avem câte vreţi. Oamenii Bisericii — mai cuseamă ei, dacă nu numai *ei — le-au strigat deatâtea ori în scoica urechilor înfundate ale „democraţilor" noştri cari au dovedit totdeauna o ciudată simpatie pentru formula francmasonică a statului alcătuit dintr'o plebe amorfă „fără deosebire de rasă şi de religie". Cărţile răposatului episcop al Aradului Dr. Grigorie Gh. Comşa (îndeosebi:* Cheia sectelor religioase din România, *Arad, 1930) şi cele ale actualului episcop al Argeşului P. Sf. Grigorie Leu (îndeosebi studiul istoric-misionar:* Confesiuni şi secte, *Bucureşti, 1929), abundă in atâtea acuze sever documentate, cari cad năpraznice ca o pedeapsă în ceafa sectelor xenodule şi anarhice. Nu ne stă în gând să le'nşirăm pe toate, căci nu ne îngădue spaţiul. Din loc în loc, vom cita câte una, atâta cât ne trebue pentruca să nu lăsăm nimănui impresia că am face afirmaţii sgomotoase şi neîntemeiate. Din ele se va desprinde o primă şi dureroasă constatare:* Statul n'a recunoscut pericolul de disoluţie internă pe care-l prezintă sectele, cu toatecă un specialist — Biserica — i l-a indicat din bună vreme şi de repetate ori.

Ce-a făcut statul barem după acest binevoitor şi sincer „ia aminte"?

[1] *Vezi „Revista Teologică" a. c. p. 237 urm. şi 289 urm.*

Răposatul episcop Grigorie al Aradului putea să scrie în această privinţă, acum zece ani, că „toţi conducătorii politici ai statului nostru recunosc primejdia sectelor pentru statul român" (op. cit. p. 4). Cu observaţia că această „recunoaştere" a pericolului sectar a rămas absolut nelucrătoare. Căci acelaş episcop adăugă îndată: „cu durere trebue să mărturisim însă, că nici un politician din ţara noastră nu a fost împotriva recunoaşterii baptiştilor prin lege", lucru care s'a săvârşit, la vremea sa, cu o uşuratică uşurinţă.

Aşadar statul român, dupăce i-a fost semnalată primejdia, continuă să fie indiferent, tolerează şi legiferează. Legiferează, dar nu contra-*ci* pro-secte. *Cam la atâta se reduce interesul cu care s'a oprit asupra acestei grave probleme care, încă odată, are o lature ce-l interesează* numai *pe el şi pe care numai el este în drept şi îndatorat s'o rezolve, nu Biserica. Biserica îşi face datoria în laturea care-o obligă pe ea să ia atitudine. Dovadă revirimentul misionar, ilustrat prin faptă şi în scris, la care — orice s'ar spune de anumiţi răuvoitori incorigibili — asistăm astăzi cu inimile încărcate de nădejdi.*

Avem înainte, când scriem, textul a două decizii ministeriale mai vechi, referitoare la sectele din România: una (nr. 24.536 din 29 Mai, 1928), semnată de dl ministru Al. Lapedatu (textul la Grigorie Comşa, op. cit. p. 189—192) şi cealaltă (nr. 114.119 din 21 August, 1933), semnată de dl subsecretar de stat Petre Andrei (textul ei în „Telegraful Român", nr. 76 din 9 Dec. 1933). Amândouă vreau să precizeze o atitudine. Lucru care, fireşte, numai bucura ne poate. Dar amândouă sunt atât de sărace 'n energie şi atât de nenorocoase în soluţii, încât sfârşeşti lectura lor desamăgit. Nouă ne sunt îndeosebi antipatice pentru scăderea lor esenţială: admit totuşi funcţionarea câtorva secte, ceeace înseamnă că legalizează furtul de suflete din Biserica neamului românesc *pe teritoriul statului* românesc, *nu chinezesc sau patagonez sau altfel. Printre sectele admise, figurează la locul întâiu* baptismul, *care se ştie că „a fost introdus printre Români de Unguri", lucru pe care ei înşişi l-au spus „cu satisfacţie la congresul baptiştilor din Sud-Estul Europei, ţinut în Septemvrie 1926 la Budapesta", unde „s'a precizat că Ungaria este prima ţară din această parte a Europei în care s'a răspândit baptismul şi că prin intermediul ei — ca ţara libertăţii (?) — s'a putut predica baptismul şi între Români" (cf. Grigorie Leu, op. cit. p. 67). Cu ce scop s'a predicat baptismul între români, ne spune acelaş autor: ca să-i desnaţionalizeze. Destul că „datorită acestui plan urmărit cu sistemă, Românii baptişti au ajuns la numărul de 30 mii, pe când Ungurii şi cu cei din Ungaria nu sunt decât 15 mii" (Gr. Leu, op. cit. p. 68). Cum se explică această sporire vertiginoasă a baptismului între Români şi stagnarea lui în Ungaria, când ştim prea bine că românul nu se lasă cu una cu două de legea lui, că* la noi *— nu altundeva — „pentru credinţă şi pă-*

mânt orice sat face revoluţie" (D. Stăniloae)? Noi înclinăm să credem căʼn Ungaria baptismul — deşi recunoscut prin lege în 1905 — nu s'a bucurat de cele mai bune condiţii de desvoltare din partea statului.

Ceeace înseamnă că statului unguresc nu i-a trebuit această sectă; el s'a folosit de ea pentruca transmiţându-ne-o nouă, să aibă o unealtă docilă în mijlocul nostru, care să-i execute subteran planurile de desnaţionalizare a celei mai puternice minorităţi. Atât! Asta e o atitudine. Cam imorală ce-i drept, dar totuşi o atitudine. Cea a statului nostru, faţă'n faţă cu jocul dibaciu al politicii maghiare, rămâne de ruşine şi de-adreptul criminală când te gândeşti că interesele lui şi nu ale altui stat sunt puse'n joc prin acordarea dreptului de funcţionare „asociaţiei religioase" numită baptism.

Cu decizia ministerială dată'n anul acesta — al cărei cuprins l-am arătat în fascicolul pe Iunie a. c., p. 237—238 — stăm ceva mai bine; e mai... lungă decât celelalte. Cam la atât se reduce.., progresul. Singura dispoziţie mai răsărită e cea care interzice sectarilor orice propagandă misionară printre credincioşii altor culte, fie prin graiu viu, fie prin broşuri sau cărţi plasate cu ajutorul colportorilor propagandişti. Nouă nu-i însă nici această măsură, pentrucă prozelitismul este interzis şi celorlalte culte. Totuşi — din motive uşor de înţeles — inderdicţia aceasta le-a căşunat mare îngrijorare sectanţilor dela noi, cari au pornit o luptă crâncenă împotriva recentei decizii ministeriale. Cum vom vedea!

IV. CRITICA RECENTEI DECIZII MINISTERIALE PRIVITOR LA SECTELE DIN ROMÂNIA

Ca şi cele anterioare, decizia ministerială în chestiune, are un cusur fundamental care anulează efectul dispoziţiilor mai mărunte pe cari le cuprinde şi pe cari am fi dispuşi poate să le subscriem şi noi: admite şi ea funcţionarea câtorva asociaţiuni religioase sectare pe teritorul statului român şi le acordă protecţia legilor. Le-am arătat cari sunt: baptiştii, adventiştii de ziua a şaptea şi creştinii după evanghelie.

Trecem peste sectele oprite. Criteriul după care sectele au fost împărţite în interzise şi recunoscute, îl desprindem din art. 1 al deciziei amintite, unde citim: „sunt cu desăvârşire interzise, sub sancţiunea pedepselor prevăzute de codul penal, acele asociaţiuni religioase care propagă doctrine de natură a aduce atingere legilor de organizare ale Statului şi instituţiunilor sale şi cari prin practicile lor rituale contravin bunelor moravuri şi ordinei publice". Aşadar nici un cuvânt despre unitatea sufletească a neamului şi despre siguranţa statului, pe cari sectele le primejduesc în chip grav. Cum vom arăta. Guvernanţii noştri se vede că au eliminat cu desăvârşire, din vocabularul lor aceste columne de aur ale ori-

cărui edificiu de stat, la cari orice stăpânire lumească conştie de sine, orice stat suveran pe destinele sale ar trebui să ţină cu încăpăţinare. Baptismul, adventismul de ziua a şaptea şi creştinii după evanghelie, întrucât au fost recunoscute prin lege, urmează că „nu propagă doctrine de natură a aduce atingere legilor de organizare ale Statului şi instituţiunilor sale"... Repetăm: statului şi instituţiu*nilor sale!... şi ne întrebăm cu firească nedumerire, au oare redactorul acestei decizii a uitat că printre* instituţiunile *statului român figurează şi Biserica ortodoxă? Sau n'a uitat şi atunci i se pare că cele trei secte recunoscute nu aduc nici o atingere intereselor sale? In acest caz, Biserica nu poate fi de părere cu ceeace spune timida decizie ministerială. Se poate vedea şi de aici câtă atenţiune acordă stăpânirea intervenţiilor competente ale Bisericii în chestiunea sectelor. Trist, cum nu se poate mai trist!*

Dar să lăsăm asta.

Aşadar noi suntem împotriva recunoaşterii prin lege a celor trei secte menţionate — şi deci împotriva deciziei ministeriale, pentrucă aceasta din urmă nu serveşte interesele statului român. Ea perpetuiază greşala fundamentală pe care au făcut-o şi celelalte decizii ministeriale mai vechi. Ea dă apă la moara sectelor cari, la adăpostul legii, îşi vor ridica capul cu tot mai multă sumeţie şi ne mai mulţumindu-se cu tratamentul blând de care sunt împărtăşite prin actualele dispoziţiuni ministeriale, vor cere statului câte şi mai câte, — poate chiar introducerea în bugetul lui alături de cultele istorice. Iată o dovadă care ne îndreptăţeşte din plin să afirmăm unele ca acestea. La rubrica judiciară a ziarului „Universul" din 31 Maiu a. c., citim că „adventiştii de Sâmbătă cer libertate de acţiune".

Aceştia sunt adventiştii recunoscuţi de deciziile ministeriale amintite. Ce vor ei? Nici mai mult nici mai puţin decât anularea deciziei ministeriale din 21 Aprilie a. c. Acelaşi lucru l'a cerut sgomotos şi „Congresul regional baptist din România", ţinut la Bucureşti în zilele de 31 Iulie—2 August a. c. cu participarea — că doar d'aia-i „regional" (?!) — preşedintelui Alianţei baptiste mondiale Dr. G. Truett, a secretarului general, faimosul Dr. I. H. Rushbrooke (cu care am mai avut de lucru) şi a altor reprezentanţi ai baptismului mondial. Şi pe urmele lui „Congresul adventiştilor de ziua a şaptea", care a închiriat pe vre-o patru zile marea sală evreiască „Baraşeum" din Bucureşti, pentru şedinţele lui, a deschis o luptă crâncenă împotriva aceleiaşi decizii ministeriale, cerând abrogarea ei. (Amănunte la Teodor M. Păcescu: „Congresul adventiştilor de ziua 7-a", în „Universul" din 3 Oct. a. c.).

Asta o vrem şi noi. S'ar părea deci că am fi de acord cu... baptiştii şi cu adventiştii de ziua a şaptea. Dar numai se pare. Noi am vrea să se anuleze această decizie pentrucă admite funcţionarea celor trei secte amintite, pecând adventiştii vor anularea ei pentrucă nu le-ar garanta destulă libertate de acţiune. In consecinţă, au

atacat această decizie la secţia I a Curţii de apel din Bucureşti, pretinzând că ea violează art. 22 din Constituţie şi art. 24 din Legea Cultelor.

Acţiunea introdusă în justiţie de adventiştii recunoscuţi, e semnată de matadorii adventişti D. Florea, preşedinte, Gh. Stănică, Victor Diaconescu şi — fireşte — nelipsitul St. Demetrescu, membrii în consiliul uniunii adventiste. Cine-i şi ce valoare morală reprezintă acesta din urmă, se va vedea îndată. Iată aşadar ministerul cultelor între ciocan şi nicovală. Din vina lui. Dacă avea curajul să şteargă de pe lista asociaţiilor recunoscute de legile acestei ţări pe aceşti indezirabili, nu mai ajungea să se judece cu... Cain.

Exact la fel — sau mai rău decât aceştia — se poartă, cum am văzut, baptiştii. Sunt doar din una şi aceeaşi pănură. Dupăce garniturile ministeriale cari s'au perindat pe la cârma treburilor obşteşti ale României rotunde le-au acordat rând pe rând — parc'ar fi fost înţelese — protecţia legilor, strigă în gura mare, să audă lumea întreagă, că la noi n'au destulă libertate, sunt prigoniţi şi aşa şi pe dincolea. Cunoaşteţi campania veninoasă dusă de secretarul general al alianţei baptiste mondiale Dr. I. H. Rushbrooke în nişte ziare londoneze, a doua zi dupăce a fost primit cum nu se poate mai bine la noi în ţară (vezi Revista Teologică, a. c., pag. 154—155). Organele statului, în loc să se indigneze cu noi şi cu inimosul avocat român dl Gh. Şeinescu, care i-a răspuns prompt şi demn drului Rushbrooke într'un ziar londonez, ce-au făcut? Au îngăduit îndrăzneţului străin care ne-a hulit ţara şi ne-a ameninţat guvernul, să ne calce hotarele încă odată: Mr. Rushbrooke a participat nesupărat de nimeni la congresul mondial baptist ţinut în vara aceasta la Bucureşti. A participat cu învoirea ministerului cultelor. *Fapt pe care-l deducem din dispoziţiile art. 18 (alineatele 2, 3 şi 4) al recentei decizii ministeriale, unde citim:*

„Participarea reprezentanţilor organizaţiilor similare din străinătate la desbaterile şi hotărârile asociaţiilor în chestiuni administrative este interzisă". Dar: „Aceşti reprezentanţi pot asista în calitate de oaspeţi (?) *şi* cu aprobarea Ministerului Cultelor şi Artelor, *la congresele anuale ale asociaţiilor religioase autorizate". Mai departe:*

„Participarea activă a delegaţiilor din străinătate la desbateri, în legătură cu doctrina şi cultul asociaţiei, va fi îngăduită dupăce se va face dovada identităţii de doctrină şi cult dintre organizaţiile pe care le reprezintă şi organizaţiile la care asistă".

Simplu şi... compus! Biata interdicţie simulată în al. 1 e deadreptul înăduşită de aliniatele următoare. Un spectacol demn de eroii lui Caragiale: interzicem participarea delegaţilor sectelor din străinătate dar... le dăm învoirea să ne caute. Aşa ajunge puţin simpaticul domn Rushbrooke să ne cerceteze a doua zi dupăce ne-a batjocorit. Tentativa lui de intimidare a reuşit peste aşteptări. Se poate felicita, atât el cât şi... intimidaţii.

Dar din ce pricini suntem noi împotriva recunoaşterii prin lege a celor trei secte menţionate?

Din mai multe pricini.

Sectele sunt duşmane neamului nostru. Ele nu sunt un produs al solului românesc. Ele sunt un ferment de disoluţie naţională strecurat în mijlocul neamului nostru la adăpostul falsei pretenţii că numai ele pot mijloci şi oferi mântuirea sufletelor căzute 'n ghiarele fărădelegilor, când scopul lor nedeclarat fusese cu totul altul. Nu vom stărui asupra absurdităţii acestei pretenţii. Aceasta se înlătură de către oamenii Bisericii, cu Sfânta Scriptură în mână şi cu celelalte arme ale adevărului. Noi — întrucât studiem aici problema sectară în lumina intereselor vitale ale statului românesc — vom arăta dece sectele — recunoscute şi oprite — sunt o primejdie naţională. Şi vom trage concluzia firească.

Baptismul. *Am anticipat în treacăt că neînduplecaţii noştri vrăşmaşi dela vest, ungurii, au fost aceia cari au mijlocit răspândirea baptismului printre români, cu acest scop: ca să ne desnaţionalizeze. Unealta lor a fost ungurul Kornyai Mihaly. Acesta isbuteşte să boteze câţiva năimiţi din Talpoş, la 1890, apoi pe un pândar comunal din Curtici şi alţi câţiva inşi. Am văzut că ungurii s'au lăudat cu această faptă a lor la un congres baptist, ţinut la Budapesta, în 1926.*

Scopul urmărit de propaganda baptistă printre români îl arată, printre alte, un fost deputat ungur, Oliver Almay, *ctitorul unei case de rugăciuni baptiste în comuna Cil, care scria în 1913, în ziarul unguresc* Arady Közlöny, *următoarele: „Chestiunea naţională românească ar trebui desvoltată aşa ca poporul român să fie deslegat de sub conducerea preoţilor români. E de mare însemnătate că chestia românească, cel puţin în parte, poate fi deslegată cu ajutorul Baptismului. Baptismul poate ajunge la cuceriri de necrezut în judeţul Aradului. Lucrul acesta îl consider ca foarte important, deoarece in acest chip poporul român scapă de sub influenţa preoţilor fanatizatori" (cf. Episcopul Grigorie Comşa: Biserica, statul şi baptismul, Bucureşti, 1926, p. 19—20, citat la Gr. Leu: op. cit. p. 57—58).*

E limpede. Rezultatele s'au văzut. Judeţul Arad a căzut cel cel dintâi pradă baptismului. Biserica a organizat acolo cea mai dârză apărare. Cât ajutor i-a dat statul? Sau n'a vrut să vadă aci mâna Ungariei — care aprindea fitilul bombei menite să ne spargă centura sufletească dela primejduita graniţă de vest?

Având în vedere că secta aceasta nu-i o creaţie şi nici o necesitate românească, că serveşte scopurile revizioniste ale Ungariei, că alimentează campania internaţională de ponegrire a României, că subjugă libertatea membrilor ei români cu dolarii bancherilor iudeo-americani, că-i antidinastică oridecâteori poate (v. Gr. Comşa: Cheia etc. p. 50 urm.), că ponegreşte hoţeşte Biserica neamului românesc şi încă multe alte — ea trebue oprită prin lege. La fel:

Adventismul de ziua a şaptea. *Importaţie străină, dupăce activează un timp oarecare fără rezultate deosebite în mijlocul populaţiei amestecate din regiunea petroliferă a judeţului Prahova, pe la 1906 isbuteşte să amăgească de partea ei pe studentul în medicină Petre P. Paulini. „Primul scop era atins — scrie cu legitimă revoltă P. Sf. Grigorie Leu (op. cit. p. 78) —: să capete un intelectual român coadă de topor, sub oblăduirea căruia ca şef predicator să opereze la dizolvarea vieţii noastre creştine şi româneşti".*

Actualii lui conducători, în frunte cu faimosul St. Demetrescu, ponegresc ierarhia noastră bisericească cu vorba şi cu scrisul, împotriva dispoziţiei exprese a art. 17 al. 2 din recenta decizie ministerială (vezi Gr. Comşa, op. cit. p. 93 urm.), câtă vreme ei sunt nişte autentice monumente de imoralitate.

Ca dovadă, să răscolim puţin, împreună cu colaboratorul nostru Pr. D. D. Achimescu, cazierul fărădelegilor unuia din matadorii adventiştilor recunoscuţi: Ştefan Demetrescu. A fost „sublocotenent în armată. Un personagiu renumit prin laşitatea sa. Pederast şi desfrânat. Fiind la studiu în seminarul dela Fridensau, cuibul desfrânării şi al pervertirii, ca şi cel dela Diciosânmărtin, a avut legătări cu o soră de caritate, pe care mai târziu a luat-o în căsătorie. După 10 ani o lasă şi ia în căsătorie o adeptă, de care se îndrăgostise. Înscenarea divorţului şi modul cum s'a făcut cea de a doua căsătorie îi demască perversitatea adâncă. Pentru felul cum ştie să mănânce casa văduvelor şi dreptul orfanului, pentru îmbuibarea lui, este răsplătit de sectă, în calitate de preşedinte de conferinţă, cu 25—30.000 Lei lunar" (cf. Pr. D. D. Achimescu: „Adventiştii din ţara noastră", în Revista Teologică, *a. 1931, p. 94—101. Tot acolo, uluitoare revelaţii asupra trecutului dubios al celorlalţi corifei adventişti cari, ca orice sectar care se respectă, umplu lumea cu reclama perfidă a neprihănitei (?) lor vieţi... morale).*

Despre **Creştinii după Evanghelie** *vom vorbi mai puţin, pentrucă decizia ministerială nu prea-i în clar cu biletul lor de identitate. Noi credem că secta aceasta e una şi aceeaşi cu secta numită* darbistă. *Şi atunci, chestiunea se simplifică: ea trebue oprită, pentrucă propagă idei* comuniste *(amănunte la Grigorie Comşa, op. cit. pag. 83).*

Aşadar, pentru atâtea şi atâtea motive, fiecare din aceste trei secte — recunoscute de neiertata slăbiciune de sus — şi toate 'n bloc, trebuesc interzise şi stârpite depe teritoriul statului român.

Nu ne facem iluzii. Dar nici nu ne-am pierdut încrederea în patriotismul oamenilor stăpânirii. Noi nădăjduim că ne vor înţelege şi ne vor asculta totuşi, barem în ceasul al doisprezecelaa. Însă pentruca stăpânirea să ne asculte şi să ne înţeleagă, va trebui să organizăm, fără întârziere, tot noi, oamenii bisericii, o acţiune antisectară în stil mare, aşa cum spuneam în primarticolul fascicolului acestuia.

GRIGORIE T. MARCU

MIŞCAREA LITERARĂ

LE LIVRE DU MAITRE: Manuel d'instruction initiatique redigè a l'usagedes F. F.·. du 5-e degre par *Oswald Wirth*, Paris, 1931.

Cetitorii revistei noastre, au luat la cunoştinţă, fără îndoială, de epocala atitudine a Bisericii noastre faţă de francmasonerie. Raportul, plămădit în mintea luminată a I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi prezentat Sf. Sinod, s'a publicat la pag. 162.

Presa creştină nu a lipsit dela datoria de-a încresta la răboj această chemare şi osândire a francmasoneriei din partea Bisericii, ca pe un eveniment de-o covârşitoare însemnătate.

Dar nu au lipsit nici de aceia cari, văzându-se în postura urâtă de slugi la doi stăpâni, lui Dumnezeu şi Mamonei, au încercat să apere francmasoneria. Ba, apologeţii ei s'au străduit să o înfăţişeze ca pe o „societate de binefacere şi înfrăţire universală".

Evident o asemenea încercare e pe cât de ridicolă, pe atât de mincinoasă. Crezul mason se cunoaşte de mult: pui o firmă şi lucrezi cu totul altceva. Până şi persoana e concepută de francmason ca o „mască" în dosul căreia individul joacă în mod treptat tragedia despersonalizării lui.

Pe firmă eşti naţionalist, monarhic şi religios; în hrubă, legat, cu multe şi îngrozitoare jurăminte — cel puţin la fiecare grad unul — că nu cunoşti nici graniţă nici ideal naţional, obligat să profesezi că monarhia şi regalitatea sunt realităţi „degenerate" iar reprezentanţii religiunilor sunt „ignoranţi şi excroci" id. pg. 11.

Cartea prezentă, din care sunt culese citatele calificative de mai sus, e a unui mare meşter mason, Oswald Wirth, autor a peste zece cărţi scrise pentru iniţierea ucenicilor masoni. Căci să nu uităm, francmasoneria e o şcoală satanică în care sunt ucenici, tovarăşi şi meşteri, cu grade şi semne distinctive de un simbolism exotic şi bizar.

„Le livre du maitre" din colecţia „La franc-maconnerie rendue intelligible a ses adeptes" cuprinde o seamă de descrieri a vieţii masonice. Din aceste mărturii se poate desprinde ce este şi ce urmăreşte francmasoneria. Ea poate fi socotită ca un manual de pedagogie francmasonă pentru cei de gradul III şi are în acest scop, un catehism şi un indice bibliografic al cărţilor pe cari trebue să le răsfoiască ucenicii masoni.

Ascultaţi-l pe maestrul Wirth şi veţi vedea dacă se poate împăca francmasoneria cu Biserica şi naţiunea, cele două substanţe componente ale neamului românesc.

Cum poate fi religioasă o organizaţie în catehismul cărei stă

scris că naşterea lui Isus e o legendă, iar persoana Mântuitorului socotită un mit făurit de evanghelişti? pg. 86.

Dar „deosebirea fundamentală de ordin doctrinal între francmasonerie şi concepţia creştină constă în caracterul pur omenesc al francmasoneriei, care nu primeşte nici un adevăr revelat de divinitate, ci sfătueşte pe adepţii ei să se debaraseze de aceste erori prin propriile puteri" pg. 21.

Francmasoneria e prin urmare apariţia unui umanism subteran, care vrea să rupă din viaţa omului toate punţile de legătură cu divinitatea. In doctrina ei eclectică se găsesc cele mai diferite elemente din păgânismul antic.

De aceea Biserica ortodoxă, care a stat de veghe credincioasă în toate vremile la prosperarea şi păstrarea neamului românesc, a luat pe drept cuvânt hotărârea ştiută. Căci în francmasonerie, ca şi în comunism, lucrează acelaş spirit iudaic, disolvant şi conspirator de totdeauna. Deosebirea constă numai în metodele ce le întrebuinţează. Incolo amândouă sunt în tabăra duşmană credinţii şi naţiunii.

Preot V. COMAN

*

Preot *A. Scvoznicov:* ATEISMUL MILITANT. (Biblioteca misionarului ortodox), Chişinău, 1936, 45 p. 15 Lei.

Cine nu cunoaşte ororile bolşevismului sovietic sau cine se mai lasă îmbătat de mirajul raiului comunist de peste Nistru, citească această broşură a păr. Al. Scvoznicov, misionarul eparhiei Chişinău. Deşi scrisă pentru popularizare, totuşi au de învăţat din ea şi cei cari se ţin că ştiu multe, iar preotul poate culege din ea date ce-i vor fi de real folos în combaterea comunismului. Deaceea noi dăm câteva exemple de astfel de date din broşura păr. Scvoznicov.

După „Guida di missioni catolichi" (anuarul misiunilor catolice) pe 1935, numărul ateilor oficial înregistraţi în toată lumea a sărit din răstimpul dela 1930 la 1935 dela 31 la 102 milioane, ceeace reprezintă aproape $2^{0}/_{0}$ din populaţia lumii (pag. 2). Organizaţiile comuniste, vre-o 11 mai importante (Internaţionala libercugetătorilor din Belgia, Federaţia naţională a libercugetătorilor din Franţa, Uniunea moniştilor (Haekel) din Germania, Asociaţia libercugetătorilor olandezi, Uniunea libercugetătorilor democraţi din Elveţia, Uniunea cugetului liber în Polonia, Societatea naţională engleză a celor fără religie, apoi în America, Mexic, Argentina, Spania, China, Turcia, şi în fine Uniunea ateilor militanţi din Rusia cu vre-o 6 milioane de membri) toate acestea par'că-ţi amintesc grozava întrebare a sf. evanghelist Luca: Venind Fiul Omului oare găsi-va credinţă pe pământ? Pentrucă e atâta satanism în opera de decreştinare a lumii, încât dacă dorm creştinii se dărâmă crucile şi bisericile peste ei.

Dar să mai dăm date. In Mexic s'a lăsat câte-un preot la abia 50.000 credincioşi. Sigur, se întrevede de ce. In Rusia „Uniunea ateilor militanţi" număra în 1926, 2.421 nuclee cu 87.033 membri; în 1932 au fost 65.000 de nuclee cu 5.500.000 membri, pentruca în

1937 să s'audă c'ar fi 22 milioane. In ultimii zece ani s'au răspândit în Rusia 1.700 cărţi noi antireligioase, în 40 milioane exemplare; s'au înfiinţat 20 periodice ateiste în 45 milioane exemplare, iar din totalul filmelor, 10% au fost antireligioase (după „Fifteen Years of Religion and antireligion (5 ani de religie şi antireligie) ed. Ymka, 1933, Paris).

Manuale, cursuri speciale — universităţile ateiste vre-o 30, cu programe anume — încurajarea sectelor (baptiştii în 1917 erau 150.000, în 1927 sunt $2^1/_2$ milioane) şi anarhizarea preoţimii, confiscarea averii bis. în total de 7.150 milioane ruble aur şi politica drăcească de a desfiinţa orice comunitate (biserică) de 20 sau 50 de suflete îndată ce s'a mai înfiripat — sunt tot atâtea mijloace diabolice de păgânizare a lumii.

Bibliografie foarte bogată în 7 limbi. Broşura trebue deci citită.

T. BODOGAE

Nicolas Berdiaeff: DESTIN DE L'HOMME DANS LE MONDE ACTUEL; Paris, 1936.

Concepţia lui Nicolae Berdiaeff asupra valorii pe care o reprezintă personalitatea în creaţiile durabile, sub raportul semnificaţiei istorice, este notorie opiniei publice actuale. Pe lângă încercările prodigioase ale filosofilor culturii, ca Spengler, Duhamel, Simmel, H. de Keyserling, H. Massis şi a altora de a prognostica sensul şi directiva creaţiilor culturale, N. Berdiaeff adânceşte problema crizei care străbate actualmente cultura europeană, plecând dela desfigurarea personalităţii omeneşti, drept consecinţă a multor aberaţii ideologice (raţionalism, individualism, ateism, democratism, etc.).

Ţinând seamă de desfăşurarea evenimentelor din ultimul timp, N. Berdiaeff, în lucrarea „Destin de l'homme", — drept prelungire şi întregire a cărţii de mare răsunet, „Un nou ev mediu", — analizează destinul actual al istoriei şi-i condiţionează conturul de destinul omului, a cărui personalitate trebuie repusă la locul ce i se cuvine. Actualmente omul este desumanizat. In literatură, filosofie, politică, precum şi în alte domenii de manifestare ale vieţii, imaginea omului a fost diformată şi asistăm la o descompunere a existenţei umane. „Totul este cârmuit printr'o forţă pozitivă şi creatoare: tehnica. Omul pătrunde într'un nou univers (pag. 18). Astăzi fiinţa omenească este departe de a se apropia de adevăr. Ea tinde spre putere, fie prin tehnică, fie prin clasă, stat sau colectivitate. Dorind puterea, nu-şi dă seama că aceasta sacrifică umanitatea sa (pag. 25), de care sunt legate drepturi inprescriptibile ca: libertatea gândirii, conştiinţii, cuvântului şi creaţiei.

Constatând înfăţişarea sumbră a existenţei umane, N. Berdiaeff se întreabă dacă persoana omenească mai poate fi reabilitată, sau va rămânea aservită desagregării, prin colectivitate, tehnică sau alte încercări primejdioase ale pozitivismului sociologic? Credinţa lui este că da şi anume, prin revenirea la punctul veridic al doctrinei

creştine, care este prin excelenţă personalistă. Omul spiritualizat prin creştinism „va împărtăşi suferinţele lumii, îşi va asuma tragedia umană, căutând să aducă principiul eliberării spirituale în toate domeniile vieţii. Persoana spiritualiceşte afirmată şi apărată nu va lăsa mai mult să se îngrămădească puterile demonice; ea nu va fi dealtă parte, izolată şi încovoiată asupra ei însaşi, ci deschisă pentru a fi umplută de un conţinut universal, de toate valorile supreme" (pag. 103).

Salvarea şi ridicarea omului la demnitatea aristocratică, este de resortul creştinismului. Cartea lui N. Berdiaeff „Destin de l'homme" este bine documentată şi deschide gândirii contimporane o nouă potecă de evadare din robia pozitivismului deconcertant: aceea a *adevărului creştin.* Pr. IOAN. BUNEA

❧

I. Petreuţă : RUGĂCIUNILE PENTRU CEI MORŢI. Oradea 1937. Părintele profesor Petreuţă, dela Academia teologică din Oradea, pune la îndemâna cititorilor un scurt tratat despre rugăciune. Autorul pleacă dela noţiunea rugăciunii, insistă asupra câtorva texte biblice şi se consultă cu Sf. Hrisostom, Atanasie cel Mare, Damaschin etc., cari învăţau că datorită rugăciunilor noastre părinţii şi fraţii noştri cari au decedat cu păcate uşoare şi fără ură faţă de Dumnezeu, pot fi ajutaţi. Cărticica este un extras din „Legea Românească" (no. 16—19 a. c.). E o lucrare de folos, pentrucă ne dă pe scurt învăţătura bisericii despre rugăciunile pentru cei morţi. NGA

❧

Sf. Ioan Damaschin; CULTUL SFINTELOR ICOANE; traducere din greceşte cu un studiu introductiv de *D. Fecioru;* Bucureşti, „Cernica" 1937, pg. 199, Lei 100.

Prin scoaterea la lumină în grai românesc al celui dintâi volum din opera completă a Sf. Ioan Damaschin: „Cultul sfintelor icoane" — zic cel dintâi fiindcă distinsul traducător promite că ne va da în româneşte întreaga operă a sf. Ioan Damaschin — dl D. Fecioru ne pune la îndemână o lucrare cum nu se poate mai bine binevenită, azi când duhul anarhic sectar propovădueşte lepădarea de predaniile sfinte ale Bisericii creştine. E vorba de refuzul multor eretici de a cinsti sfintele icoane. Apologia cultului icoanelor a sf. Ioan Damaschin, ne este azi de nepreţuit folos întru combaterea acestei erori.

Iată doctrina despre sfintele icoane extrasă foarte pe scurt din lucrarea sf. I. Damaschin, doctrină devenită oficială în Biserica noastră, prin faptul că sinodul al VII-lea ecumenic (787) şi-a însuşit-o.

„Icoana este o asemănare, un model, o întipăritură, a cuiva care arată în ea pe cel ce este înfăţişat în icoană". Omul fiind mărginit în timp şi spaţiu nu poate avea o cunoştinţă clară şi directă pentru cele nevăzute, viitoare sau trecute, astfel că icoana este un foarte bun mijloc care serveşte la călăuzirea cunoştinţei şi la relevarea şi arătarea celor ascunse.

Legitimitatea întrebuinţării icoanelor, rezultă din însuşi faptul întrupării Fiului lui Dumnezeu, El fiind icoana naturală a Tatălui. Omul însuşi a fost făcut de Dumnezeu după chipul şi asemănarea Sa, de unde rezultă că chiar Dumnezeu este cel dintâi care face icoane. „Odinioară — zice sf. Ioan Damaschin — Dumnezeu cel necorporal şi fără de formă nu se zugrăvea deloc. Acum însă, prin faptul că Dumnezeu s'a arătat în trup, a locuit printre oameni, aceştia au făcut icoana chipului văzut a lui Dumnezeu". Nici în V. T. nu este oprită întru totul folosirea icoanelor. Dacă Moise spunea totuşi să nu se facă asemănarea nici unui lucru sau fiinţe câte sunt în cer, pe pământ, în apă sau sub pământ, tot acelaş Moise porunceşte să se facă chipurile Heruvimilor, chivotul şi toate cele ce se află în cortul sfânt. Solomon deasemenea, zidind templul cel măreţ, puse să se facă de jur împrejur chipuri de Heruvimi. Ori aci nu ne aflăm în faţa unei contraziceri, fiindcă în Dumnezeu care a inspirat pe Moise şi Solomon, nu poate fi concepută vre-o contradicţie. Iudeii au fost opriţi să-şi facă asemănarea vre-unui lucru sau fiinţe, pentru a nu se închina făpturii în locul Făcătorului. Dar acum am depăşit vârsta copilăriei, suntem în imperiul Legii celei noi a lui Hristos, faţă de care Legea veche este doar o umbră.

Inchinarea pe care noi creştinii o aducem sf. icoane se deosebeşte de închinarea pe care, i-o arătăm lui Dumnezeu. Lui Dumnezeu i se cuvine *închinare absolută adorare* („ἡ κατὰ λατρείαν προσκύνησις"), pe când persoanelor sau obiectelor cari au ceva divin în ele sau sunt în legătură cu divinitatea li se cuvine *venerare*, care este o *închinare relativă* (ἡ ἐκ τιμῆς προσαγομένη προσκύνησις). Intre obiectele cărora li se cuvine venerare, se numără şi sfintele icoane. Cultul lor nu se îndreaptă către materia lor, ci către ceice sunt reprezentaţi în ele. Sf. Tradiţie ne mărturiseşte printre alte şi despre cultul sf. icoane, pe care Biserica primară l-a practicat totdeauna. De multe ori vin sub condeiul sf. I. Damaschin cuvintele: „Nu depăşim hotarele vecinice cari le-au pus părinţii noştri (Prov. XXII, 28) ci ţinem predaniile aşa cum le-am primit". Spune mai departe sf. Ioan Damaschin: Intrând în biserică „podoaba picturii mă atrage... îmi desfătează vederea ca o livadă... Am privit răbdarea muceniculul, răsplata cununilor şi mă aprind ca prin foc cu dorinţa de a-l imita. Căzând la pământ, mă închin lui Dumnezeu, prin mijlocirea mucenicului şi mă mântui". Mai mult, după credinţa deapururi a Bisericii ortodoxe, sfintele icoane au în ele harul dumnezeiesc şi puterea facerii de minuni.

Să profităm de faptul că avem în româneşte acest tratat excelent, întrebuinţându-l copios în lupta cu toţi iconoclaştii vremurilor prezente şi viitoare.

MIRON MIHĂILESCU

Econom *C. Cronț*, licenţiat în teologie: TEOSOFIA, Studiu apologetic; Galaţi, 1937, pag. 57. Preţul Lei 30.

Una din asociaţiile cari urmăresc smulgerea credincioşilor din sânul Bisericii lui Hristos, este şi asociaţia teosofică.

Teosofia e un cuvânt de origină greacă şi însemnează divina înţelepciune. A fost întrebuinţat prima dată de înţeleptul egiptean Pot-Amun, apoi de filosofii neoalexandrini din sec. III după Hristos.

Se pretinde că teosofia ar fi de origină foarte veche. Despre ea ar fi scris: Sofocle, Shakespeare, Goethe, Dante, Giordano Bruno şi alţii. E drept că în cultul şi doctrina ei se găsesc foarte multe elemente vechi împrumutate din toate religiunile şi sistemele religioase: brahmanism, budism, parsism, gnosticism creştin etc. A mai împrumutat apoi elemente din spiritism şi francmasonerie.

Societatea teosofică a fost înfiinţată în anul 1875 la New York, de o rusoaică numită Elena Petrovna Blavatsky, împreună cu colonelul Henry Steel Olcott. Ea ajunge secretara societăţii, iar colonelul Olcot, preşedinte.

In anul 1879 sediul societăţii se mută la Adyar, în India, aproape de Benares. Aici se înfiinţează o faimoasă bibliotecă ce conţine aproape 18.000 manuscrise pe foi de palmier.

După moartea colonelului Olcott, la preşedinţia societăţii teosofice ajunge Annie Besant. Aceasta a fost atât de mult influinţată de filosofia şi religiunea indiană, încât a căutat să-i dee nouei învăţături şi un Mesia în persoana lui Krishnamurti-Alcyone.

Actualul conducător al societăţii teosofice este D-rul S. Arundale, care în 1936 a vizitat şi ţara noastră.

Societatea este organizată pe secţiuni în peste 49 de ţări, având aproximativ 30.000 membri.

Scopul societăţii, după dl profesor Dr. Vasile Ispir este:

1. Formarea unui sâmbure de înfrăţire universală fără deosebire de rasă, de credinţă, de limbă etc.

2. Incurajarea studiului comparativ al religiunilor, al filosofiei şi al ştiinţelor.

3. Cercetarea legilor necunoscute ale firii şi desvoltarea puterilor necunoscute din om.

Doctrina teosofică e o doctrină panteistă. Dumnezeu este totul şi totul e Dumnezeu. Universul s'a creiat prin emanaţiune din divinitate. Cred într'o prefacere cosmică a lumii acesteia. In afară de această lume mai e o lume astrală unde merg sufletele după moarte. După moartea omului, sufletul părăseşte corpul fizic şi ia un corp astral, apoi unul mintal şi aşa mai departe, la infinit.

Au adoptat din religia budistă metempsihoza. Sufletele bune se urcă tot mai sus pe scara evoluţiei până ajung în Nirvana, iar cele rele, cad în ragia, o stare foarte decăzută.

Teosofii nu admit dogmele Bisericii creştine ortodoxe nici ierarhia ei. Profetul lor este Krishnamurti. Pe Mântuitorul Hristos îl socotesc a fi fost un mare iniţiat şi nu cred în mântuirea plinită de El.

Acest curent filosofic-religios e cât se poate de primejdios. El ispiteşte îndeosebi pe intelectuali să-i accepte concepţiile vaporoase

despre lume şi viaţă. E, aşazicând, un fel de religie care se oferă insinuantă de preferinţă păturii culte.

Pentru combaterea teosofiei — care ţine de lucrul antisectar al oricărui preot vizat direct de emisarii acestui curent — densa lucrare a Păr. Econom C. Cronţ e cât se poate de utilă.

PETRU BRUDEA

Preotul *Gh. Paschia:* DESFIINŢAREA SÂMBETEI ŞI PRĂZNUIREA DUMINECII, DUPĂ SF. SCRIPTURĂ, SF. TRADIŢIE ŞI ACTELE PRIMELOR SECOLE CREŞTINE, Bucureşti, „Bucovina" I. E. Torouţiu, 1937; 132 pagini, Lei 20.

Intâmplarea a făcut ca şi apa limpede a dreptcredincioasei biserici româneşti să fie tulburată de gozul pismăreţelor cugete streine de tot ceeace este ortodox şi românesc. Aşa unii din neştiinţă şi alţii din orgoliu, au scormonit la temelia adevărului, vrând să formeze noui curente de crez şi gândire, vrând să se facă pe ei părinţii adevărului.

Aceşti duşmani ai străbunei predanii, printre cari şi adventiştii şi împreună cu ei toţi sâmbătarii sau sabatiştii, susţin, printre altele, cu destulă încăpăţinare, că noi toţi ceice ne aflăm întru prăznuirea Duminecii, am fi pe o cale greşită şi că dreptatea ar fi pe partea celor ce prăznuesc ziua Sâmbetei.

Părintele Paschia, în acest studiu pe care l-a susţinut, mai înainte de a-l tipări, ca lucrare practică pentru doctorat la seminarul sectologic al facultăţii de Teologie din Bucureşti, tocmai acest lucru îl clarifică într'un mod bine documentat.

Sf. Sa purcede la combaterea tezei contrare cu argumente întemeiate pe anumite locuri din Vechiul Testament, unde mai sus amintiţii pricinaşi susţin că îşi găsesc prin „întorsături de versete", „truncheri de texte" şi locuri „pe cari le tălmăcesc după cum îi taie capul pe fiecare" (cf. II Petru 1, 20), pretinsa lor parte de adevăr.

Adepţii Sâmbetei susţin, potrivit celor ce se spun în cartea Facerii 2, 2—3, că Dumnezeu ar fi instituit ziua Sâmbetei pentru odihnă, încă din săptămâna creaţiei. Ori până la Moise n'a fost nici pomenire de Sabat şi abia pe timpul lui se dă poruncă lui Israel să păzească Sabatul „ca o aducere aminte de robia egipteană". Ce avem noi a face cu un Sabat jidovesc, cu o lege care nu ne priveşte şi care „este dată exclusiv numai Evreilor?" De sigur că adepţii Sâmbetei vor să reînvie timpurile lui Moise. Dar atunci trebuiau să fie mai precauţi, să ţie întreaga Lege, deci şi circumciziunea, ca Evreii, căci altfel „cad şi sub blestemul Vechiului Testament şi se fac părtaşi şi de anatema Noului Testament" (Gal. 1, 9; 3, 10; pg. 60).

Adventiştii îşi mai întemeiază afirmaţia lor şi pe unele locuri din Noul Testament ca cel dela Matei 5, 17; 24, 20 etc. pe cari însă le răstălmăcesc în sens arbitrar. Căci de vom cerceta cu deamănuntul Noul Testament, vom vedea că „Mântuitorul şi apostolii

prin cuvânt şi prin faptă au desfiinţat orice Sabat" (cf. Mc. 2, 27—28; pagina 58).

Noi prăznuim Dumineca, (numire ce o întâlnim la finea sec. I, la sf. evanghelist Ioan în Apoc. 1, 10 „κυριακὴ ἡμέρα"), în amintirea scoaterii noastre din robia păcatului prin învierea Domnului.

Teza ortodoxă e bine justificată şi cu locuri din sf. Tradiţie.

Cât despre valoarea cărţii Părintelui Gh. Paschia, ea preţueşte cât o armă cu tragere sigură pe care ori şi care fiu bun al Bisericii noastre se poate bizui cu toată nădejdea, atât ca să se clarifice pe sine, cât şi ca să lumineze pe alţii. NICHIFOR TODOR

I. Gr. Oprişan: NAŞTEREA DIN APĂ ŞI DIN DUH; Sfânta Taină a Botezului; Bucureşti, 1937; 35 pag., Preţul?

Preotul *Gh. Paschia:* SFÂNTA BISERICĂ A LUI HRISTOS; Biserica luptătoare; Bucureşti, 1937; 62 pag., Preţul?

Pe zi ce trece, tot mai neastâmpărat întru căşunare de rău Bisericii noastre este sectarismul sub feruritele sale înfăţişeri. El se opinteşte din răsputeri să smintească pe cei cari ţin la rânduiala bunei învăţături creştine, îmbiindu-le o învăţătură stricată, pierzătoare de suflet. Pradă smintelii cad mulţi, mai ales în ultimul timp. Sesizându-se de acest fapt dureros, Arhiepiscopia Bucureştilor secţia culturală, a dat trup unui gând bun şi sănătos: a purces cu sârguinţă întru publicarea aşa zisei biblioteci „Apostolul", care va avea să cuprindă scrieri religioase populare cu scopul de-a înfăţişa credincioşilor noştri, în adevăratul lor înţeles, învăţăturile de credinţă mai cumplit urgisite şi atacate de furia sectară.

Dintre publicaţiile bibliotecii recent înfiinţate, ne-au parvenit broşurile no. 5 şi 6, anunţate aici.

Dl I. Gr. Oprişan, osârduitor misionar creştin şi distins literat, cu o pricepere care surprinde la un mirean, explică sf. Taină a Botezului. În ceeace afirmă se sprijineşte pe-o sumă de locuri cuminte şi potrivit alese din sf. Scriptură şi sf. Tradiţie. Pune apăs pe partea de mântuire ce-o asigură administrarea Tainei Botezului. „Botezul este „arvuna mântuirii" (pag. 13), „uşa învierii noastre" (pag. 35).

Părintele Gh. Paschia zăboveşte asupra Sf. Biserici luptătoare, căutând să dovedească cumcă „extra ecclesiam nulla salus". Dupăce limpezeşte înţelesul cuvântului „biserică", desvoltă mai pe larg însuşirile Bisericii („una, sfântă, sobornicească şi apostolească"). Citatele scripturistice şi patristice abundă. Concluzia: Cine vrea să aibă mântuire, nu o poate găsi decât în Biserica ortodoxă.

Broşura dlui I. Gr. Oprişan şi cea a Păr. Gh. Paschia sunt două arme de binecuvântat folos duhovnicesc şi misionar. Ele merită să fie îndelung ispitite. ION SUCIU

CRONICĂ

SF. SINOD OSÂNDEŞTE LITERATURA IMORALĂ. Impunătoarea atitudine a Sf. Sinod faţă de literatura imorală, zace pe linia marilor hotărâri luate de supremul for al Bisericii noastre, în cursul ultimului an, pentru îndreptarea relelor de cari sufere actualmente obştea românească. Faptul s'a săvârşit în şedinţa din 24 Sept. a. c. când I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Ardealului a dat citire următorului comunicat:

„Sănătatea morală a tineretului celui mai ales al neamului este greu primejduită de valul tot mai mare al unui scris nesănătos a cărui singură preocupare este să zugrăvească în culori cuceritoare cele mai urâte patimi.

Biserica ortodoxă, maica păzitoare a neamului în toate vremurile, priveşte cu îngrijorare la această înmulţire a scrisului care conrupe, manifestarea unor suflete bolnave care şi-au pierdut orce sentiment de ruşine şi de demnitate morală, orce scrupul de conştiinţă şi orce tresărire de responsabilitate pentru efectele dezastruoase ale activităţii lor. Ea nu poate privi nepăsătoare cum se destramă sub influenţa acestei literaturi sufletul tineretului şi prin el însaşi viaţa neamului.

Refugiul la argumentul, că prin acest fel de literatură se serveşte frumosul şi arta pură, e nesincer. Viciul şi perversitatea nu sunt frumoase, iar tulburările şi stările sufleteşti ce le trezesc şi le creiază în cetitori, sunt tot ce poate fi mai depărtat de starea de linişte şi seninătate — cu adevărat desinteresată — în care se poate contempla frumosul.

Categoria frrumosului, chiar dacă nu este una cu categoria moralului, nu-i poate fi nici opusă. Căci frumosul şi binele, iradiază, împreună cu adevărul, din acelaş soare al luminii şi izvor al vieţii, din plenitudinea Dumnezeirii.

Frumosul nu poate fi contra vieţii, distrugător al rânduelilor eterne care o menţin, ci sau o înalţă şi o îmbogăţeşte în sensuri, sau nu e frumos. Dacă totuşi unii ţin să numească frumos ceeace distruge şi aduce haosul, orce om cu judecată sănătoasă se va declara împotriva acelui aşa zis frumos şi în favorul vieţii.

Constatăm însă, mângăiaţi în suflet, că din diferite puncte ale societăţii româneşti s'au produs, în timpul din urmă, manifestări puternice de desaprobare a acestui fel de scris. Biserica e alăturea de toţi ceice luptă pentru stârpirea literaturii îndemnătoare la vicii, şi pune la suflet tuturor fiilor ei, întregului neam românesc, să respingă produsele necuviincioase ale acelora care nu ştiu sau nu vreau să folosească darul ce li l-a dat Dumnezeu spre ceva bun, spre contemplarea şi

lauda măririi Lui arătată în minunăţia şi frumuseţea fără seamăn a creaţiunii Sale.

Biserica — prin Sfântul Sinod — a desaprobat totdeauna scrierile necuviincioase şi a dat adeseori îndemnuri fiilor ei de a se feri de ele. Deaceea, în continuarea acestei atitudini, Biserica îi face pe toţi fiii ei băgători de seamă la multele ispite şi păcate în care vor cădea uşor prin citirea astor fel de cărţi, primejduindu-şi fericirea cea veşnică a sufletului.

Când dă acest îndemn şi învăţătură, Biserica nu face decât să reînoiască şi să aplice la o împrejurare a timpului de azi porunca a patra bisericească: „Nu citiţi cărţi eretice!" Căci mai mult decât eretice sunt unele din scrierile în care se laudă pe faţă păcatul şi se iau în râs toate cele sfinte, până şi Dumnezeu.

Dăm această povaţă din grija ce o purtăm pentru mântuirea sufletelor şi pentru soartea pământească şi veşnică a iubitului neam românesc. Iară pe scriitorii de talent îi rugăm să scrie despre lucruri, care — în formele artistice ale talentului lor — să fie educative pentru tineret, căci fără a avea în vedere şi partea educativă — scrierile lor au un efect de distrugere."

❖

ÎN MEMORIA EROILOR HORIA, CLOŞCA ŞI CRIŞAN, stăpâpânirea românească a înălţat un monument impunător ca jertfa lor, în preajma locului din cetatea Albei-Iulia unde aceşti ţărani dârzi au ispăşit pe roată îndrăzneala de-a fi cerut şi luptat pentru dreptul la viaţă al oropsitului norod românesc din Ardealul mucenic de ieri. Inaugurarea monumentului s'a făcut cu un fast vrednic de jertfa „rebelilor" dela 1784, la praznicul Cuvioasei Paraschiva (14 Oct. a. c.). Mulţime multă de norod, în frunte cu Majestatea Sa Regele Carol şi Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, s'a plecat cu cucernicie înaintea umbrelor celor trei mucenici zdrobiţi pe roată, prezenţi şi ei la omagiile ce li le aduceau viii.

Un parastas solemn — slujit în Catedrala Incoronării de I. P. Sf. Lor Patriarhul Miron, Mitropolitul Nicolae al Ardealului şi P. Sf. Lor Episcopii Andrei al Aradului, Vasile al Caransebeşului, Nicolae al Clujului, Nicolae al Orăzii şi Partenie al Armatei, asistaţi de preoţi şi diaconi — a inaugurat pomenirea vrednică de cei mutaţi dela noi. Până şi Episcopii uniţi au luat parte la acest parastas.

La monument şi la masa care a urmat, un şir de oratori în frunte cu M. S. Regele, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae şi dl prim-ministru Gh. Tătărăscu, au evocat în cuvinte entuziaste şi sincere vremurile dela 1784 şi pe eroii lor.

NOTE ŞI INFORMAŢII

SE aplică decizia ministerială privitor la secte? Noi ne îndoiam că se aplică. In schimb Părintele V. Perian din Brad (Hunedoara) nu se mai îndoieşte de loc. C. Sa ne-a trimis la redacţie trei broşuri mileniste de-o execuţie tehnică ireproşabilă, însoţite de-o adresă prevăzută cu sigilul parohial şi cu număr de ordine (Nr. 199 din 22 Septemvrie a. c.), care merită să fie cunoscută:

C. Părinte Redactor,

La apelul publicat în „Revista Teologică de pe luna curentă, vă trimitem următoarele 3 broşuri ale sectei „Martorii lui Iehova": 1. „Sănătate şi viaţă", 2. „Impărăţia un loc de adăpost" şi 3. „Domnitorul Drept", exprimându-ne adânca noastră indignare şi revoltă sufletească şi întrebându-ne: cum se poate, ca Statul nostru românesc şi ortodox să admită acea „Societate de biblii şi tractate" în Bucureşti 2, Strada Crişana 33, să tipărească astfel de broşuri de conţinut antidinastic, antinaţional şi comunist?! Cum se poate, că censura, care taie articolele din „Universul", lasă libera răspândire a acestei otrave?!

Citiţi, Vă rugăm, în „Sănătate şi viaţă", pag. 5—6, cum toate organizaţiunile religioase, prin urmare şi Biserica noastră ortodoxă dominantă în Stat, stau în slujba lui Satan, dumnezeul nostru. — Cum înşălăm lumea (pg. 51—52) şi pe tineri să iee parte la răsboiu pentru apărarea ţării. etc., etc.

Citiţi, Vă rugăm, în „Domnitorul Drept", pag. 7—8, 10—11, cum „fiecare guvern", condus de religie, politică şi comerţ, „în timpul acestei generaţii" va pieri şi lumea va fi stăpânită de martorii lui Iehova. Cum îndeamnă poporul (pag. 22) să se ferească de conspiraţiunea blestemată urzită de Satan, în care e amestecată şi preoţimea necredincioasă... Cum religia (pag. 30) este un mijloc de înşelare a lui Satan Diavolul şi cum se îndeamnă lumea (pag. 54) să iasă afară din organizaţiunile religioase şi „infame" (pag. 42).

Citiţi, Vă rugăm, în „Impărăţia un loc de adăpost" părţile substrase cu creionul, ce să spune despre preoţi, cari sunt reprezentanţii lui Satan pe pământ.

Şi strigaţi, să se audă şi la Bucureşti, doar se va trezi din letargie oficialitatea — până nu va fi prea târziu şi să stârpească focarul acela de infecţie spirituală şi naţională din Str. Crişana 33, care vrea cu orice preţ să ne „salveze" din robia în care zăcem, în braţele lui I. F. Rutherford din America.

Cum lucrează această sectă?

În anul trecut, într'o bună zi, ne-am trezit în Brad cu câţiva colportori ai acestei secte cu geamantane încărcate cu astfel de broşuri, că-şi instalează cartierul general într'o casă mai dosnică dela marginea comunei, plătind bine şi anticipat gazdei pe câteva săptămâni înainte. De acolo porneau în fiecare dimineaţă prin satele din împrejurimi, să plaseze credincioşilor noştri această literatură. Găsind şi eu câteva broşuri de acestea pe la credincioşii mei, i-am avertizat să nu le mai cumpere, că sunt otravă, la ce

mi-au răspuns: Părinte, n'am vrut să cumpăr, spunându-le că nici n'am bani, dar n'am putut scăpa de ei (colportori) și n'au plecat din casă, până nu le-am dat 4 ouă pe o cărțulie!" Văzând acest lucru, am luat imediat contact cu Locotenentul de jandarmi, arătându-i că peste tot colportajul este interzis, dar mai ales secta „martorilor" nici nu e recunoscută de Lege și rugându-l să confiște îndată întreg materialul. Mi-a răspuns, că fără autorizația Parchetului nu poate face perchiziție la domiciliu. Deci până să vină autorizația, colportorii plasaseră în dragă voie cea mai mare parte din material pe bani, pe ouă, pe orice, — astfel că puțin a mai rămas de confiscat din partea jandarmeriei. Materialul confiscat a fost depus ca corp delict la Judecătoria de ocol din localitate și plasatorii dați în judecată; dar judecătorul P. Lazaroniu (de prezent procuror în Deva) i-a achitat pe motivul libertății cultelor religioase în țară.

Preot Virgil Perian
paroh ort. rom.

UN predicator baptist se'ntoarce „acasă". Numele lui: Const. Gh. Palaș, din Popești-Prahova. Sub prestare de jurământ — neimpus, ci dorit de el — rătăcitul de ieri s'a legat înaintea martorilor să rămână pururea sub ascultarea Bisericii noastre. Fostul predicator baptist C. Palaș se'ntoarce acasă mulțămită râvnei misionare a preotului locului (vezi „Apostolul", nr. 17 a. c.), care, dupăcum se vede, a stat cu *fața* la inamic, nu cu... spatele. Notăm faptul nu pentrucă ar fi o raritate, ci cu alt gând. Doar la Rusalii a fost anul s'a întors la ortodoxie alt corifeu sectar (Gh. Cingan, din Lonea-Petroșani).

C. Preoții cari ne-au înțeles gândul, urmeze-l degrabă. „Marea moartă" a sectarilor dela noi le va umplea „năvodul" cu pescuit bogat.

„SFARMĂ-piatră" antisectar? Firește! Pentrucă această revistă cu nume năpraznic care ocrotește în paginile ei albe o infinită tinerețe, este dușmanul de moarte al oricărori lucrături antiromânești și deci adversar înverșunat al „împărecherilor" dintre noi pe cari le comandă și le alimentează hrubele masone și finanța iudaică.

„Sfarmă-piatră" nu detună contra sectelor numai când îi vine la'ndemână. Lui îi repugnă sectele organic, pentrucă „Sfarmă-piatră" simte și cugetă românește. „Sfarmă-piatră" e contra sectelor din principiu: „Pe teritoriul statului etnocratic nu se vor admite sectele sub nici un motiv. Ele sunt o primejdie pentru stat" — scrie capul de coloană al echipei dlui Al. Gregorian, prof. Nichifor Crainic.

Așadar „Sfarmă-piatră" e și „sfarmă-secte".

CONSILIUL profesoral al Facultății de teologie din Chișinău, a chemat în fruntea catedrei de arheologie creștină și artă bisericească pe eminentul savant I. D. Ștefănescu, o autoritate de mare prestigiu în această direcție. Fostul titular al acestei catedre, comunistul P. Constantinescu-Iași, a fost „mutat" — precum se știe — la pușcărie.